

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECE

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate: Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

„Erez Israel“

(Glej zemljevid na 6. strani)

Od novembra l. 1936 do januarja 1937 je hodila po Palestini posebna angleška kraljevska komisija, ki ji je predsedoval lord Peel, in proučevala vse možnosti, kako to deželo pomiriti. Palestina ni Bog ve kako obsežna. 26.000 kvadratnih kilometrov meri njena površina, njeno prebivalstvo pa je komaj preko račilo milijon. Arabci so še v večini, toda neprestani dotok Židov je Arabce razburil. V svoji lastni deželi bodo postali narodna manjšina, ki bo vsled izrednih gospodarskih sposobnosti židovskih priseljencev potisnjena vedno bolj v ozadje in končno še čez meje onstran Jordana v puščavo. Angleži so kot nadzorna oblast imeli čedalje več opraviti s poravnanjem izgredov, ki so jih enkrat povzročili židje, drugič zopet Arabci in ki so po vsej deželi ustvarili nevzdržno bojno razpoloženje. Poleg tega so se začeli gibati tudi Arabci po ostalih angleških kolonijah, da pomagajo svojim krvnim bratom, židovski rod pa, raztresen po vsem milem svetu in v marsikateri državi — tudi v Angliji — na vodilnih mestih, je storil svoje, da je svojim lastnim krvnim bratom pomagal z denarjem in z razpihovanjem javnega mnenja. Končno se je Anglija, ki v svoji kolonialni politiki slovi po počasno dozorevajočih sklepih, ki pa so po svoji vsebini čestokrat presenetljivo radikalni, odločila za delitev te države. Imenovala je posebno kraljevsko komisijo, ki je prehodila vso Palestino, se razgovarjala z židovskimi in arabskimi domačini, nabirala njihove izjave in želje, stopila v stik z arabskimi veličinami sosednih držav in z voditelji mednarodnega židovskega pokreta. Nabrano gradivo je komisija prinesla v London, kjer so ga od januarja 1937 dalje zopet preresetavali, ponovno proučevali, iskali nasvetov pri zastopnikih velesil in pri tajništvu Zveze narodov ter ga v obliki zelo dolge spomenice pred par tedni objavili.

Palestinska komisija prihaja v svojem poročilu do zaključka, da ni drugega izhoda iz palestinskih trenj kakor — delitev. En del naj dobiijo židje, drugača naj dobiijo Arabci. Oba naroda naj vsak svoj kos organizirata v neodvisne države in ga upravljata po svoji lastni modrosti. Da bi se pa v vsej bodočnosti preprečili spopadi med obema državicama, ostane Anglija kot nadzorna država sredi med njima in si obdrži zase mesto Jeruzalem z okolico in okolijske zemlje, ki mesto veže s sredozemsko obalo in s pristaniščem Jafa. Ker Anglija želi, da ostanejo vsemu krščanstvu sveta mesta varna pred kakršnimi novimi neredi ali celo predmet prepira med židi in Arabci, jih Anglija obdrži pod svojim lastnim nadzorstvom. Tako Nazaret, ki leži v mejah bodoče židovske države (»Erez Israel«) kakor Betlehem, ki pade v območje bodoče arabske države (»Filistin«). Ker je pristaniško mesto Haifa, ki leži na židovskem ozemlju, istočasno tudi iztočna luka za angleške petrolejske napeljave v Mezopotamiji, ohrani Anglija nad njim posebne nadzorne pravice, in ker je mesto Akaba ob vходу v Rdeče morje silno važno pristanišče ob novem kanalu, ga Anglija namerava izkoptati od Bersebe do Akabe in tako ustvariti sušnemu prekopu sporedno pomorsko zvezo med Sredozemskim in Indijskim morjem, si tudi tamkaj, sredi arabskega ozemlja, Anglija ohrani nadzorne pravice. Končno, da bi v bodočnosti bilo vse v redu, predlaga Anglija, naj obe državi skleneta z njo trajno politično in vojaško zvezo, nalik Iraku, nakar ju bo vpisala v članstvo Zveze narodov.

Takšna je salomonska rešitev, ki jo je Anglija našla, da se znebi neprestanih prekanj na tem, za njen imperij tako izredno važnem ozemlju, ki zna v bližnji bodočnosti postati sploh osrednja točka angleške sredozemske in azijske obrambe kakor tudi veliko križišče njenih zračnih trgovinskih potov.

Svetovno židovstvo, ki šteje približno 16 milijonov in ki je sanjalo, da bo vso Palestino spremenilo v vzorno židovsko državo, veliko kot naša moravska banovina (dravska banovina meri 15.000 kv. km površine), je razočarano zavpilo. Toda med temi protestnimi vzkliki do sedaj še ni bilo slišati glasu njihovega velikega vodje Chaima Weizmanna, iz česar modri poznavalci razmer sklepajo, da so se židje že spoprijaznili s pojmom manjše, a njim popolnoma lastne židovske države in da so bili prav oni, ki so angleški kraljevski komisiji dali takšen nasvet. Nova židovska država, ki bo obsegala kraje Akka, Safad, Tiberias, Nazaret in galilejsko pogorje ter bo zajela vse obalo od Jafe navzgor do Sirije in še majhen košček južno od Jafe, bo na severu mejila na francosko Sirijo, na vzhodu pa na Jordan in na Genezareško jezero. Velika bo kot je štajerski kos naše banovine, prebivalstva pa bo imela 500.000, od katerih jih bo še vedno 200.000 arabskega rodu.

Arabska država pa, ki bo večinoma sestavljena od puščavskih pokrajin Palestine, bo tako rekoč brez vsakega žida in se bo združila z arabsko državo Čezjordanijo, ki je tudi pod angleškim nadzorstvom, v večjo arabsko državo, ki bo imela svojo — sicer nedostopno — lastno obalo na Sredozemskem morju in se bo za svoj promet z morjem lahko posluževala angleškega hodnika iz Jeruzalema v Jafa, odnosno pristanišča Haife, ako bodo židje prehod dovolili. Če so židje samo na videz nezadovoljni s takšno rešitvijo, je nejevolja Arabcev iskrena. Potisnjeni so iz najbolj bogatih palestinskih krajev nazaj v puščavo, torej tako rekoč brez denarnih sredstev in tudi brez možnosti, da bi na svojem peščenem ozemlju kakšne denarne viře našli. Zaprti v svojo lastno državo, a vseeno v popolni odvisnosti od židovskih trgovcev, ki sedijo ob obali, ali od angleških trgovcev, ki so se že naselili ob ustju Jeruzalemskega hodnika na morje. Anglija bo odpor Arabcev lažje zlomila, kot bi židovskega. Čezjordanjski emir, ki bo svojo državo povečal z dobršnim kosom Palestine in jo potisnil celo od obal Sredozemskega morja, je z angleškim predlogom zadovoljen, ker

Gil Robles gre v London

da se v imenu Franca pogaja z Anglijo

St. Jean de Luz, 22. julija. b. (Havas.) Kakor izvemo, je imel general Franco v Salamanci razgovor z nekdanjim vojnim ministrom in voditeljem ljudske akcije Gil Roblesom, ki je prišel iz Lisbone, kjer je že od začetka državljanske vojne. Politični prijatelji Gil Roblesa trdijo, da je imel razgovor važen političen pomen in da pomenja novo stopnjo v političnem razvoju narodne Španije. Ob enem v istih krogih poročajo, da je Franco pooblastil Gil Roblesa za posebno poslanstvo v Londonu, in sicer po posredovanju Oliveira Salazarja, portugalskega ministrskega predsednika, ki je v dobrih odnosih z Londonom.

London, 22. julija. b. »Daily Mail« poroča, da te dni pričakujejo v Londonu prihod Gila Roblesa, bivšega španskega vojnega ministra in voditelja španske narodne akcije, ki je imel pred kratkim konferenco z generalom Francem v Salamanci. Gil Robles bo v Londonu vodil pogajanja v imenu generala Franca z angleško vlado. Pri teh pogajanjih bodo razpravljali tudi vprašanje priznanja vojne pravice nacionalistični Španiji. Gil Robles bo pri svojem obisku predložil angleški vladi tudi listo nove bodoče nacionalistične vlade, ki jo je general Franco že sestavil.

Angliji je za rude

London, 22. julija. b. »Morning Post« se bavi z odnosi med Anglijo in Španijo ter ugotavlja, da bo bržkone v bodoče največji del železne rude iz Španije odšel v Anglijo. List med drugim omenja tudi obljubo, ki jo je dal general Franco, preden je zavzel Bilbao, v kateri je zagotovil, da bodo trgovinski odnosi z Anglijo ostali v bodoče takšni, kakršni so bili do tedaj.

London, 22. julija. b. V zvezi z večeraj začetimi razgovori med britanskim zunanjim ministrom Edenom in italijanskim zunanjim ministrom Grandijem pišejo danes listi o popuščenju v napetosti v krizi političnega nevmešavanja. »Daily Herald« pravi, da je Grandi izjavil Edenu, da bo vse storil, da prepreči polom politike nevmešavanja in da bo zaradi tega še enkrat proučil celoten obseg tega vprašanja. List poudarja, da bi se morala kriza takoj prebroditi, ker drugače lahko propade celoten načrt.

Težave v odboru za nevmešavanje so nastale zaradi italijanskega stališča. Italijanska vlada namreč odločno zahteva, da se takoj prizna obema strankama v Španiji vojna pravica, ne da bi to pravico vezali na umik prostovoljcev, ki se borijo danes po raznih španskih bojiščih.

Po bojiščih

Bitka pri Madridu še vedno neodločena

Salamanca, 22. julija. b. Nacionalistični glavni štab poroča o večerajšnjih borbah, ki so se vodile zapadno od Madrida. Republikanske čete so pod varstvom tankov in novih tehničnih vojnih pripomočkov izvršile oster napad med goro Cumbre in Vila Franca del Castillo, vendar pa so jih nacionalisti krvavo odbili. Rdeči so imeli velike izgube. Nacionalisti so pri tej priliki zaplenili tudi mnogo vojnega materiala in en sovjetski tank.

Na aragonskem bojišču so nacionalistične čete večeraj zasedle mesto Nogeras. V odseku pri Albaracinu so nacionalisti prodrli rdeče postojanke in

Grčija prodala en otok Nemcem Metaksas odločno zaniha

Atene, 22. julija. TG. Že dalje so krožile po inozemskem tisku kakor tudi v atenski politični družbi vesti, da je grška vlada prodala Nemčiji neki manjši otok, ki ga hoče Nemčija utrditi kot oporišče za svoje podmornice. Podobne vesti so krožile tudi o Italiji. Ministrski predsednik Metaksas, ki so ga te vesti razburile, je poklical k sebi zastopnike domačega in zunanjega tiska ter jim v odločni izjavi povedal, »da so govornice, da bi bil prodal le košček svobodne grške zemlje kakšni tuji državi, tako nesmiselne, da bi bilo najbolje, jih s prezirnim kaznovati«. Ali sem že zaradi tega, ker sem dalje časa živel v Nemčiji, postal izdajalec nad svojo domovino in nemški prodanec, je vprašal Metaksas navzoče časnike. Kako naj bi prodal grške otoke Nemčiji ali katerikoli drugi državi, ko pa je vlada pripravljena dati svoje življenje za obrambo tudi najmanjšega koščka domovine. Metaksas je nadaljeval, da so se gospodarski odnosi z Nemčijo zadnje čase v korist Grčije silno popravili. Zato pa se je sedaj dvignilo vse polno ljudi, ki jim ni všeč, ker imajo svoje denarne interese drugod, in črnijo vlado, da grško zemljo prodaja, je Metaksas končal svojo izjavo. Grški listi so jo z debelim tiskom ponatisnili.

Je dobil več, kot pa je mogel in smel pričakovati. Kolikor njegov vpliv na puščavska plemena Arabcev ne bo zalegel, bo zaleglo angleško vojaštvo, ki ga je prišlo 20.000 v Palestino, da nadzoruje razdelitev dežele.

Anglija namerava svoj sklep predložiti Zvezi narodov v odobritev, kar je vsled previdnih diplomatskih priprav tako rekoč že zagotovljeno, nakar bo takoj s 1. januarjem l. 1938 začela Palestino deliti. V ta namen si je dala rok dveh in pol leta. V juliju l. 1941 želi, da bi obe državi, »Erez Israel« in »Filistin« zaživele svoje lastno življenje pod materinskimi

so zasedli mesto Trama Castillo po izredno hudem odporu nasprotnika, ki je utrpel veliko žrtev. Trama Castillo leži 60 km zapadno od Peruete in se po tem lahko sklepa, koliko so nacionalisti zasedli zemljišča. Nacionalistična letala pri Avili so seestrčila en rdeči bombnik.

Nacionalistični štab poroča nadalje, da rdeče čete pri Madridu še vedno izvajajo močan pritisk na nacionalistične položaje. Kljub temu pa so nacionalistične čete zavzele važen položaj pri Aulenciji. Ti položaji ležijo med Vila Nueva del Aranda in Majadofondo. Nacionalisti so zavzeli vse one postojanke, iz katerih so jih vrgli oddelki mednarodne brigade. Zaradi tega bodo miličniki izredno težko branili Hiorno in Bruneto.

Brodovja rdečih in belih

Rim, 22. julija. b. List »Orse Armatec« prinaša pregled stanja pomorskih sil v Španiji.

Po teh vesteh ima valencijska vlada naslednje ladje: oklopnico »Jaime I«, križarke »Libertad«, »Cervantes Mendez« in »Muries«, rušilce »Caruga«, »Almirante Cerandier«, »Valdes«, »Dias«, »Miranda«, »Lepanto«, »Antegueras«, »Galanoc« in »Aleodor«, torpedovke »T-III«, topničarko »Llaza« in osem podmornic.

Vlada generala Franca pa razpolaga z oklopnico »Espagna«, križarkami »Espagna«, »Canarias«, »Baleares«, »Almirante Servera« in »Republica«, rušilcem »Vesleas«, torpedovko »T 19«, pet manjšimi torpedovkami in dvema podmornicama. Poleg teh ladij uporabljata še trgovsko brodovje, ki je epremenjeno v pomožne vojne ladje.

Čankajšek še čaka

Japonci dolžijo Rusijo, da hujška Kitajce

Nanking, 22. julija. b. Danes pričakujejo izjavo maršala Čankajška angleškemu poslaniku, ki bo odločila usodo sedanjega spora med Japonsko in Kitajsko. Angleški poslanik je namreč izročil maršalu Čankajšku zadnji apel Anglije, naj spor po možnosti mirno reši. Čankajšek je prošil angleškega poslanika, naj počaka do danes, ker se bodo po sporazumu o premirju umaknile japonske čete zapadno od Pekinga, kajti tudi kitajske čete so zapustile svoje postojanke in se umaknile nekaj kilometrov nazaj. Po še nepotrjeni vesteh pa so Kitajci zopet zasedli svoje prvotne položaje, kar je tudi glavni vzrok, da Japonci nečejo nazaj.

Tokio, 22. julija. AA. Kakor poroča agencija Gomej, se položaj v severni Kitajski nagiba k zbolšanju zaradi umika kitajskih čet iz Lukučina in Papasana v pretekli noči. Po neki brzojavici iz Nankinga general Sunčejuan še ni sporočil vladi v Nankingu besedilo pogodbe od 19. julija, ki ima za cilj kakor menijo, da olajša izvedbo treh točk sporazuma od 11. t. m. V krogih japonske vlade izjavljajo, da ni nobenega razloga, da bi vlada v Nankingu, ki je doslej priznala vse krajevne sporazume, sklenjene med samoupravnim političnim svetom pokrajin Hopej in Čahar z Japonsko, odklonila odobritev sedanjega sporazuma.

Tri četrtine surovin v rokah Anglije

„Ni čudno, če je svet razburjen“

London, 22. julija. AA. DNB.: V lordski zbornici so večeraj govorili o gospodarskih izidih angleške imperijalne konference. Lord Lothian je poudaril, da zadnje čase zmeraj več držav zahteva kolonije. To je pojav, ki je čuden in vznemirljiv.

Član delavske stranke lord Arnold je odgovoril, da ima Anglija od 25 važnih surovin v svojih rokah 18 surovin, dočim jih imata Nemčija in Italija 4 in Japonska 3. Torej ni nič čudnega, če je svet razburjen. V Italiji in na Japonskem stalno raste število prebivalstva in zato imata ti dve državi pač pravico zahtevati višjo zunanjo trgovino, da tako lahko preživljata svoje ljudstvo.

V imenu vlade je odgovoril lord Halifax, da bo o načelu odprtih vrat v angleških kolonijah razpravljala posebna konferenca, ki bo sklicana v Ženevi. Vendar pa moramo vedeti, da nekatere države niso krive, če druge države ne morejo kupovati surovin. Lord Halifax se je na to izrekel proti predlogu, da naj se skliče nova svetovna gospodarska konferenca. Preden bi takšna konferenca bila mogoča, bi morali imeti v rokah rezultate ankete, ki jo vodi belgijski ministrski predsednik Van Zeeland.

Tukaj so aretirali Kazo Hurušina, uglednega člana senata. Obtožnica mu očita, da je imel nalogo, da zaneti spor med civilnim prebivalstvom in vojaštvom. Dalje se čuje, da je bilo v zadnjih dneh aretiranih več vodilnih liberalcev, med njimi profesor Rajkita Kita, ki je član poslanske zbornice in znan književnik.

Varšava, 22. julija. AA. Japonski odpravnik poslov je podal sotrudniku lista »Express« Poran-ny« izjavo, v katerem je predvsem poudaril:

Maršal Čankajšek uživa podporo iz Moskve. To je povsem jasno. Boljševiki so pripomogli, da je Kitajska odbila našo spomenico. Kitajska računa na pomoč komunistov. Boljševiki si prizadevajo, da izvozejo za vsako ceno z vsemi sredstvi vojno med Kitajsko in Japonsko z namenom, da bi Japonsko oslabili.

Japonci razvrednotili jen

Japonska vlada je občutno razvrednotila Jen. Dosedaj je bil Jen v razmerju: 1 gram zlata = 1.33 Jena; poslej pa bo 1 gram zlata stal 3.50 Jena. S to manipulacijo bo državna banka profitirala 800 milijonov Jenov.

Seja senata in skupščine

Poročilo belgrajske policije o dogodkih pri saborni cerkvi

Belgrad, 22. julija. Na današnji seji senata, ki se je pričela ob pol 11, so bili navzoči ministri Stanković, Vrbanić, Stošović, Voja Djordjević. — Senator Voja Protić je vložil zakon o spremembah in dopolnitvah točke 3 čl. 33 finančnega zakona za l. 1937-38. V svojih daljših pojasnilih senator Protić izjavlja, da je vložen zakon po svoji naravi tak, da ga je treba nujno sprejeti, ker bo dne 1. avgusta stopila v veljavo uredba o celibatu učitelje in o porokah učiteljev z neučiteljci. Prosvetni minister Dobrovič Stošović je pojasnil, da je o tem vprašanju obširno govoril za časa proračunske razprave v narodni skupščini in v senatu. Tedaj je pojasnil tudi razlog, ki je vodil kraljevske vlado, da izda ta predpis, a katerim je zakon učiteljev z neučiteljci prepovedan. Minister Stošović poudarja, da se v imenu vlade docela strinja z razlogi, ki jih je senator navedel o potrebi, da se tudi onim osebam iz častniških vrst, ki dobe pravico do poroke 1. oktobra, podeli vse olajšave, ki so jih dobili tudi ostali državljani iz drugih strok, to je, da lahko izpolnijo svoje častne obveze nasproti svojim zaročenkam. Ta zakon naj stopi v veljavo 1. avgusta namesto 1. septembra, kakor je to določeno poleg ostalih odredb v finančnem zakonu. V imenu kraljevske vlade Stošović izjav-

lja, da bo to vprašanje uredil z vojnim ministrom in da bo v času do 1. oktobra zbral vse gradivo in zahteve vseh onih častnikov, ki so se zaročili pred 1. aprilom, in število onih častnikov, ki so dobili pravico, da se lahko poroče pred 1. oktobrom, in da bo vse te primere predložil nov zakon, tako da se bodo lahko poročili. Senator Protić se je nato nujnosti odpoval.

Nato je bilo sporočeno, da je imunitetni odbor predložil svoje poročilo plenumu senata glede zahteve pravosodnega ministra glede izročitve sodišču senatorja Kujundžića.

Dogodki v saborni cerkvi

Predsednik je sporočil, da je nanj vložil senator Tomić vprašanje, v katerem zahteva pojasnila zaradi zadnjih dogodkov, ki so se odigrali te dni pred saborno cerkvijo. Predsednik izjavlja, da je dobil od mestne uprave obširno poročilo o teh dogodkih. Dežurni tajnik dr. Kotur je zatem prečital to poročilo, ki pravi:

Poročilo belgrajske policije

Arhierejski namestnik za Belgrad je napovedal za dne 19. julija ob 17 molitve in procesijo po mestu od saborne do savinske cerkve. Uprava mesta Belgrada je bila obveščena, da gotovi neodgovorni elementi nameravajo izkoristiti to procesijo ter hočejo rušiti mir, javno varnost in državne interese.

Na podlagi teh obvestil je uprava mesta Belgrada prepovedala procesije, sestanke in druge sprevede do 1. avgusta t. l. Ker se je ta naredba nanašala tudi na procesijo, ki jo je napovedal arhierejski namestnik za mesto Belgrad, je šef oddelka splošne policije 18. julija ob 4 obiskal v stanovanju arhierejskega namestnika Milivoja Petroviča, ki je

Nadaljevanje na 2. strani

(Nadaljevanje s 1. strani)

to naredbo sprejel proti podpisu ter je istočasno v nevezanem razgovoru dejal šefu oddelka splošne policije: »Ni to moja stvar. Jaz sem to napovedal po nalogu svojih najvišjih predpostavljanih. Prosim samo, da to prepoved objavite ter bo od mene odstopljena vsaka odgovornost. Dalje je dejal v nevezanem razgovoru, da je nekaj takega tudi pričakoval in da je z nekaterimi prijatelji istega dne dopoldne dejal, da k njemu še ni prišel šef splošne policije in da ga pričakuje. Arhierejski namestnik je ob tej priliki še poudaril, da je tudi sam opozoril arhierije, da pa je ob priliki prvih volitev obiskal omenjenega šefa splošne policije in da ga je ob tej priliki opozoril, da se ne želijo nobeni sprevidi zaradi gotovih namer neodgovornih elementov. Zaradi tega je bil prepričan, da tudi ta procesija ne bo dovoljena. Šef oddelka splošne policije je odpeljal arhierejskega namestnika Milivoje Petroviča do saborne cerkve, kjer je bilo arhierejsko namestništvo, ter ga je okoli 17 telefonično obiskal in ga vprašal, če je obiskal svoje predpostavljene in če jih je obvestil o prepovedi, kakor tudi, če mu to zadrežno lahko da kakšno obvestilo. G. Petrovič je odgovoril, da je ravno v tem trenutku bil pri metropolitu Dositeju in mu o vsem poročal. Ob tej priliki ga je obvestil tudi, da je oblast procesijo prepovedala, to pa radi tega, ker bi samo neodgovorni elementi lahko škodovali javnemu redu in državnim interesom. Metropolit Dositej mu je dejal, da je to dobro, da se procesija radi tega ne bo vršila, temveč le molitve, ki niso prepovedane. Nato je upravnik mesta Belgrada osebno obiskal metropolita Dositeja ter mu še sam pojasnil vse motive, radi katerih je prepovedal sprevede po mestu.

V nadaljnjem poročilu pravi uprava mesta Belgrada, da se je okrog 4. prišla zbirati duhovščina iz raznih belgrajskih cerkva in iz okolice. Prišlo pa je prihajali tudi ljudstvo in se je zbralo okrog cerkve 1000 do 1200 ljudi. Pri tej priliki so se alisali dovoljeni in nedovoljeni vzkliki. Delili so se tudi razni letaki. V sami cerkvi je bilo pet do šest vladik. Molitve so trajale največ 12—15 minut. Za časa molitev je v trenutku, ko je v cerkev prihajal dr. Janjič, organizirana klika in duhovščina pričela vzklikati: »Živio Voja Janjič!«, »Dol konkordate!«, »Živio patriarha!«, »Dol z mračnimi tipiči!« itd. Ti vzkliki so se stalno ponavljali. Ko so bile molitve končane, je prota Petrovič stopil pred ljudstvo ter spregovoril nekaj besed. Obvestil jih je tudi, da je procesija prepovedana. Kakor hitro so ljudje zaslišali, so pričeli takoj demonstrirati ter vzklikati v cerkvi: »Dol Stojadinovič!«, »Dol Korošec!«, »Dol jezuit!«, »Dol konkordate!«, »Živio Voja Janjič!« itd. To so bili čisto vzkliki političnega in strankarskega obseleja s provokatorsko tendenco. Ze takoj pri prihodni iz cerkve je dobil sprevod obliko pouličnih demonstracij.

Med navzočimi je bila znana levičarska in komunistična mladina z univerze, od politikov pa so bili navzoči in hujskali ljudstvo Boža Stojan, Spagier in njegov brat, Miloš Bobić, Ante Radojevič, dr. Dobroslav Smiljanič, dr. Janjič, Uroš Jelič, predstavnik Hodžerine stranke ter poslanci Mihajlo Djurovič, Grdžić in dr. Vukanović. S troloarja pa je vse to opazoval dr. Milan Gavrilović, pozneje pa se je pojavil tudi Dimitrije Ljotić.

Takšna procesija se je podala z nekaj cerkvenimi zastavami na čelu, z duhovščino v ornatih, med katero so bili tudi trije ali štiri škofje, proti Ulici kralja Petra. Procesija je vodila skupina zelo agresivnih mladeničev ter imenovanih narodnih poslancev in drugih politikov, ki so se pomešali skupaj z duhovščino. Orožniki so čakali procesijo v Ulici kralja Petra in se jim je le s težavo posrečilo, da so ločili duhovščino od ostalega občinstva. Pri tem policija sploh ni uporabila nobenega orožja, razen svoje fizične moči.

V trenutku, ko se jim je posrečilo duhovščino ločiti od ostalega občinstva, so ljudje napadli orožnike. Pri tem se je posebno udejstvoval dr. Voja Janjič, dr. Dragoslav Smiljanič, Mihajlo Djurovič in Vukanović. Dr. Voja Janjič je orožnike tepel s palico. Samega šefa policije je pa udaril s pestjo v prsa. Vsi napori, da se pomirijo razburjeni poslanci, niso nifesar zalegli. Da ne bi prišlo do nemirov težje narave, jih je orožništvo spustilo skozi kordon, ki se je nahajal pred patriarhijo. Ko se je procesija z duhovščino in zastavami pomikala po Ulici kralja Petra dalje in je naletela na drugi kordon orožnikov, je tudi ob tej priliki občinstvo napadlo varnostne organe. Tudi tu se je krepko udejstvoval dr. Voja Janjič.

Prav tako pa je duhovščina dejansko napadla orožnike in jih tolkla s cerkvenimi križi in zastavami. Kordon orožnikov se je počasi pomikal do poslopja Narodne banke. Tu pa je občinstvo in duhovščina pričela obmetavati orožnike s kamni. Masa je hotela za vsako ceno prodreti v Kneza Mihajla ulico, ki je bila polna ljudi. Nekaterim ljudem se je posrečilo prodreti kordon, enako pa tudi nekaterim duhovnikom, ki so se v ornatu podali v Knez Mihajlovo ulico. Ostala duhovščina se je vračala z maso k saborni cerkvi. Ves ta čas so ljudje na vse strani širili letake z neresnično vsebino.

Ko se je ljudstvo z duhovščino vrnilo do saborne cerkve, je duhovščina sporočila, da je škof iz Sabea ranjen. Uprava mesta Belgrada ugotavlja, da orožniški organi, ki so bili tega dne v službi v tem delu mesta, sploh niso rabili niti hladnega niti strelnega orožja, temveč so uporabili zgolj svojo telesno moč in s gumijevkami odbijali napade demonstrantov. Varnostni organi so imeli navodila, da do skrajnih meja ohranijo hladno-

krvnost, kar so tudi v polni meri storili. Ko pa so varnostni organi spremili množico do saborne cerkve in v cerkev samo, se je na orožništvo s stolpa vsula ploha kamenja in drugih trdih predmetov. Ob tej priliki je bilo ranjenih več orožnikov.

Ljudstvo se je nato razpršilo po stranskih ulicah. Škof Simeon, o katerem se je raznesla vest, da je ranjen, in za katerega je v narodni skupščini nekoliko minut po tem dogodku nekdo trdil, da je ubit, je sam brez tuje pomoči odšel v patriarhijsko poslopje. Duhovščina, ki je prišla v Knez Mihajlovo ulico, je zbirala ljudi na Korzu ter pozivala na demonstracije. Radi tega so morali večkrat posredovati varnostni organi in razganjati ljudi. Duhovščina je bila naprošena, naj sede v potniški avtomobil in se odpelje. Del duhovščine se je odpeljal v saborno cerkev, drugi del pa v savinaško cerkev.

Istočasno je bilo še nekoliko poskusov demonstracij v posameznih delih mesta. Toda te demonstracije so bile že v začetku preprečene. V vseh cerkvah, in to vsakih deset minut, so pričeli močno zvoniti. To zvonjenje je trajalo od desetih do polenajstih. Zvonjenje je ustvarilo med meščanstvom precejšnje vznemirjenje, ker se zvonji v vseh cerkvah istočasno samo v primeru nevarnosti ali mobilizacije. Na periferijah so se začeli zbirati okoli cerkev ljudje in spraševali, čemu zvonjenje. Potem so se vsi ljudje mirno razšli.

Ob pol desetih zvečer je bil poklican pred patriarhijo režilni avto. Ta avto je ob tričetrt na deset odpeljal škofa Simeona v Živkovičev sanatorij. Z avtomobila sta vpla na ulice dva duhovnika: »Rajbojnik in morlici so pobili vladiko!« Kakor hitro je bil upravnik mesta o tem obveščen, je takoj poslal v Živkovičev sanatorij načelnika sanitetnega oddelka uprave mesta Belgrada dr. Stojanoviča, da se osebno prepriča o stanju tjakaj prepeljanega škofa Simeona. Dr. Stojanovič se je takoj peljal v sanatorij ter tam našel dr. Smiljanoviča. Ker se je interesiral za zdravstveno stanje škofa Simeona, je vprašal zato Smiljanoviča o tem. Smiljanovič mu je odgovoril, da so škofa Simeona pregledali dr. Jovančič, on in še dva druga zdravnika, in naprej ni hotel dr. Stojanoviču dovoliti, da bi osebno videl bolnika. Šele na izrecno zahtevo dr. Stojanoviča so ga pustili k bolniku. Ta je bil bolnika pregledal in ugotovil, da sta puls in temperatura normalna. Ko je vprašal bolnika, če ga

kaj boli, je izjavil, da ga nič ne boli, samo da čuti pritisk v prsih, kar je posledica živčnega vznemirjenja. Poleg tega je dr. Stojanovič ugotovil, da ima vladika dve rdeči lisi, in to eno na vrhu nosa in eno ob desnih sencih. Dr. Stojanovič je vprašal vladiko, če mu lahko pove, odkod ima tidae lisi, naker je škof izjavil, da tega ne ve in tudi povedati ne more, če ga je kdo udaril, in sploh ne ve, kako je do tega prišlo. Bolnik se je zahvalil upravniku mesta Belgrada za njegovo pozornost ter mu sporočil svoje pozdrave. Dr. Stojanovič je ugotovil, da se počuti vladika prav dobro in da lahko takoj zapusti sanatorij.

Ob priliki odhoda dr. Stojanoviča iz sanatorija je dr. Smiljanovič, ravnatelj sanatorija in eden najhujših demonstrantov, trdil, da je ugotovil po röntgenskem pregledu, da je škofu Simeonu počila nosna kost. Toda ko je dr. Stojanovič zahvalil röntgenski posnetek, ga ni dobil. Dr. Stojanovič je v dvomih, da bi bila nosna kost škofa Simeona počena. Ker poleg vsega tega zlonamerni ljudje pa tudi duhovščina raznašajo vesti, da so škofa Simeona ranili varnostni organi, je bilo naslednje ugotovljeno: Kakor je bilo že poudarjeno, so varnostni organi odbijali napade demonstrantov s gumijevkami. Če bi kdo udaril s gumijevko škofa Simeona, bi ta gumijevka povzročila čisto drugačen udarec, ker je težka 1 kg.

Če bi bil udarec gumijevke, bi bil hujše narave, tako pa se lahko domneva, da je v onem metazu nekdo moral za časa demonstracij morebiti malo suniti škofa Simeona ali pa se je slučajno poškodoval s križem, katerega je nosil v roki in s katerim je mahal na vse strani.

Potem je govoril še nekaj besed predsednik senata dr. Mažuranič, za njim pa interpelant Svetozar Tomič, ki z odgovorom ni bil zadovoljen.

Nato so prešli na dnevni red, na razpravo o združnem zakonu. Poročilo odbora je prebral senator Cukavac, za njim pa je govoril kmetijski minister, ki je imel iste ekspozice kakor v skupščini.

Naslednji govornik je bil senator Pucelj, ki je deloma kritiziral predloženi zakonski osnutek ter stanje, ki vlada danes v združništvu. Izjavil je, da bo glasoval za zakon.

Današnja seja je bila nato zaključena, prihodnja pa bo jutri popoldne ob 6. Na njej se bo nadaljevala razprava o združnem zakonu.

Konkordat pred skupščino

Belgrad, 22. julija. m. Skupščinska seja se je pričela ob četrti na 9. Uvodoma je Voja Lazič spet pričel razpravo o zapisniku včerajšnje seje. Razburil se je zaradi včerajšnjega sklepa šefov poslanske skupine, da se razprava o konkordatu zaključi jutri zvečer ob 6. ko bo glasovanje o konkordatu. Predsednik Čirič ga je odločno zavrnil ter izjavil, da to ni pripomba k zapisniku, temveč polemika s sklepom skupščine. Čirič je dalje izjavil, da mu o tem ne more dovoliti govoriti. Lazič pa je kljub temu nadaljeval svoj govor, zaradi česar mu je predsednik po dvakratnem opominu končno vzel besedo. Prebrana je bila tudi interpelacija poslanca JNS Zečevića na finančnega ministra o finančnem efektu v zvezi z obveznostmi konkordata. Minister Letica je nujnost sprejel. Poslanec Mravlje pa je vložil interpelacijo na prosvetnega ministra o zadnjem obnem zboru Zveze jugoslovanskih nacionalnih akademskih organizacij v Sarajevu.

Nato se je prijavil k besedi pravoslavni prota Milan Petković, ki je odobral sklep šefov poslanskih skupin, da se načelna debata o konkordatu zaključi jutri zvečer.

Skupščina je nato prešla na dnevni red ter je kot prvi govoril bivši minister Ignjat Stefanović zaradi osebnega pojasnila glede včerajšnje izjave ministra Jankoviča.

Milan Banič

Za njim je govoril poslanec Baričevićev kluba Milan Banič, ki je dejal, da je katolik. Nato je na njemu lasten način podal obširno izjavo glede konkordata ter kritiziral posamezne določbe. Obširno je govoril tudi o zgodovini cerkvenih borb za časa hrvatskih vladarjev. Seveda se je bavil tudi s klerikalizmom in dejal, da so jezuiti prvi začeli poudarjati hrvatsko državno pravo in da so jezuiti očetje sodobnega hrvatskega nacionalizma. Dalje je govoril o klerikalizmu v Sloveniji. Pravi, da slovenski klerikalci ne smejo po navodilih Rima abstinirati in da se morajo udejstvovati

po stranskih poteh ter sodelovati na oblasti. Oni morajo biti trojanski konj v Belgradu, ki naj demoralizira arhetovo. Oni morajo izvajati borbo v etapah, da na ta način pridobivajo na terenu, da utrdijo svojo položaj v Belgradu in da izkoristijo vsako njegovo slabost. Pravi, da bi naša država že 18 let morala biti na jasnem, ali hoče vojno z Vatikanom ali pa živeti z njim v političnem miru. Vojna se je mogla voditi, toda za to je bilo potrebno orožje. Za to bi se bila morala pripraviti država kakor tudi pravoslavna cerkev. Najbolje orožje za ta boj bi bil prehod iz srbske v jugoslovansko pravoslavno cerkev.

Seveda bi bil za to potreben novi sv. Sava, tega pa ni bilo. Dalje je dejal, da bi bilo potrebno v primeru, če bi danes obstojala pravoslavna Rusija, vsekakor najprej vzpostaviti stike z njo in šele nato skleniti konkordate. Napada tudi katoliško duhovščino ter omenja številne evarhijske kongrese. Pravi, da je katoliška Cerkev pričela istočasno izobezati hrvatske zastave in govoriti o posebni hrvatski kulturi. Govornik je v svojih nadaljnjih izjavah govoril tudi o trikotu, ki ga tvorijo Rim - Dunaj - Budimpešta in pravi, da je ta trikot podpisala cerkevna politika Rima. Naposled je še dejal, da je danes pravoslavna cerkev kakor boksač, ki je dobil udarec v čeljust, toda proti temu boksaču, ki se opoteka, se kr. vlada obnaša tako, da tega boksača sili še na kolena. Naposled je izjavil, da bo glasoval proti konkordatu.

Izjavljajo Banič, ki niso prav nič posrečena, niso na nikogar v skupščini napravila dobrega vtisa.

Dr. Auer

Za njim je govoril bivši pravosodni minister dr. Ljudevit Auer, ki je, kakor znano, v Rimu podpisal konkordate. Dr. Auer se je javil k besedi radi osebnega pojasnila zaradi včerajšnjega pojasnila ministra dr. Jankoviča. Med drugim je dejal, da glede konkordata sedanja vlada ni nič več sklepala, ker je bil že sklenjen in njegova vsebina s podpisom dočlena.

Nato bivši minister dr. Auer pojasnjuje potek dotične seje, na kateri se je čital konkordate in pravi, da je tedaj vojni minister Živković prošil za nekatera pojasnila, ki jih je tudi dobil. Pravosodni minister pa je prav tako opozoril na nekatera mesta. Pravi, da je konkordate prevajal iz francoskega tekesta in je na seji čital člen za členom, pri nekaterih važnejših členih pa je prečital tudi francoski tekst. Pri tem mu je pomagal tudi minister Janković. Na konkordate se ni podpisal in tudi ni glasoval. Nato pravi dr. Auer, da ga glede nekaterih pripomb veže diskrecija in ne more ničesar izjaviti. Za konkordate pravi, da svoji del odgovornosti zanj sprejme in bo zanj glasoval. Konkordate nam je bil potreben in je samo škoda, da ga že prej nismo sklenili. Tedaj bi morda mnogo etvari v konkordatu izgledalo drugače, kakor danes. Naposled dr. Auer izjavlja, da so se proti njemu v zvezi s konkordatom širile neresnične vesti in da sploh ne bi govoril, če ne bi bil iz-zvan.

Naslednji govornik je bil dr. Milan Božić (JNS). Kritiziral je predloženi konkordate, verske razmere v Bosni in v državi sploh ter politiko kr. vlade. Glasoval bo proti.

Minister Voja Djordjevič

Zaradi osebnega pojasnila je dobil besedo minister Voja Djordjevič. Minister zamerja govorniku, da razne šale, ki so jih poslanci med seboj govorili o »zastrupitve pravoslavne patriarha Varnave, prinaša na skupščinski oder. Minister Djordjevič je poudaril, da Cerkev podpira narod in Bog ni laet malega števila izvoljenec, temveč vseh vernikov. Dobesedno je rekel: »Gospodje, vsek ob nas moli k Bogu za zdravje svojih ljubljanih v zatišju na mirnem prostoru.« (Odobranje z desnice.) K molitvi se ne kliče ulice. Bog je duh in ravno duhovniki vseh ver vedo, da sta molitev in božja volja močnejša od ulic in mas. »Tako je!« Glede »zastrupitve patriarha Varnave je Djordjevič dejal, da krožijo med ljudmi najrazličnejše in najbolj bedaste variante v tem pogledu. Mislil, da tej legendi z ulice ne bo noben poslanec verjel.

Voja Lazič

Naslednji govornik je bil Voja Lazič, ki je prav tako kritiziral konkordate in že uvodoma izjavil, da bo glasoval proti. Voja Lazič je bil od vseh dosedanjih govornikov prvi, ki je trdil, da konkordate naše države s av. Stolico ni potreben. Pravi, da država devetnajst let ni imela konkordata. Pravi, da

Domači odmevi

Laži in klevete

gospoda ministra dr. Kramerja

Ljudje s prebujno domišljijo, zlasti če niso posebno natančni z resnico, kaj rado zanese v sfere prividov in sanj, kar se je zgodilo tudi g. Kramerju, ko se je lotil popisovanja pogreba narodnega mučenika R. Dolinarja. Čujno ga, kaj vse je skupaj nanaftaziral: »Narodni odbor je skušal organizirati veliko udeležbo kmetov iz okolice. — To si je g. Kramier izmislil, ker ni nihče pozival okolice, naj pride na pogreb, ne v listih, ne v okrožnicah. »Cerkvene oblasti so pozvale duhovništvo, da pride v čim večjem številu na pogreb.« — To si je g. Kramier gladko izmislil in se nesramno slagal, kar ga moralno na poseben način kvalificira. »V javnosti se širi govorica, da se bo pogreb spremenil v ogromno manifestacijo slovenskega nacionalizma, ki bo celi Jugoslaviji dokazala, da je odbila zadnja ura tuji plačani protinarodni jugoslovanski ideologiji med Slovenci.« — Na tem mestu g. Kramier zopet na otipljiv način denuncira in laže. — Naj bi vendar povedal, od koga je slišal, da se hoče pogrebu umorjene žrtve dati značaj, kakor mu ga on podtika. »Širijo se vznemirljive vesti, da bodo brezštevilni tisoči udeležencev na pogrebu v teku dneva obračunali z onimi, ki so zakrivali smrt R. Dolinarja. Te vesti ustvarjajo splošno nervoznost.«

Le kdo je mogel misliti, da so se kazinotom v tistih dneh tako grozovito hlače tresle? Iz Kramerjeve interpelacije sedaj avtentično zvemo, da so ti urnobesni junaki in levi živeli v paničnem strahu, v splošni nervozit — pred narodom, v zavesti svoje krivde in zločina, ki so ga njihovi ljudje nad slovenskim narodom zagrešili. Toda znova so s svojim strahom le-to dokazali, da ti izkoreninjenici slovenskega naroda ne poznajo ne njegove discipliniranosti in ne srčne kulture. »Pri Bogu je maševanje,« je bilo geslo, ki ga je v svoji žalosti proglasil slovenski narod. Toda sam ni segel po maševanju. Nasprotno, akademiki so celo molili za tiste, ki so organizirali in izvedli zločin in prelili nedolžno kri, da bi spregledali svojo zablodelost in se vrnili s Kajnovih potov. Gospodje iz Kazine in okoli »Jutrac so lahko v miru sedeli. Niti las se jim ni skrivil. Toda do tega gledanja se ne g. Kramier ne njegovi ljudje niso nikdar mogli povzpeti. Znana je nepomirljiva politična maščevalnost te klike. In zato tudi ni drugega pričakovanja, kakor da bo kot povračilo za prihovski umor ob prvi priliki z batom padlo po njihovih glavah.

Kramier piše dalje: »Klerikalizem, ki sedaj nastopa pod krinko JRZ, je hotel napraviti preizkušnjo svoje moči (namreč s pogrebom). O, kako daleč ste od resnice s svojimi lažmi, gosp. Kramier! Ko bi slovenski katoličani hoteli s pogrebom umorjenega akademika manifestirati in demonstrirati, potem bi ga ne pokopavali v soboto dopoldan, ko so ljudje najbolj zaposleni, ampak vsaj popoldan, ko je delopust in se more razviti mnogo večja manifestacija. In ko bi sploh kdo vsaj malo mislil na politično manifestacijo, bi pogreb brez težave prestavili na nedeljo popoldan, ko bi pač bilo mogoče zbrati tudi več kot 10.000 ljudi, o katerih fantazira g. Kramier, da so bili pozvani in niso prišli. Kramier piše, da so mase bile nahujskane v duhu separatizma in punkcij. ... Koliko zlobe in koliko histerične strasti denuncirati in le samo denuncirati je v teh njegovih besedah! Več kot 10.000 Ljubljančanov je videlo pogreb in ti so dojel globoko resnost smrti in veličastnost krščanskega pogreba, v katerem so bile odklonjene vse godbe, vsa društva, da ne bi množica preveč narasla, ampak so v sprejedu korakala le zastopstva, odkritih glav, glasno moleč rožni venec. Kramier je v tej molitvi tišoglave množice videl kajpada »denunciacijo punktaštva in separatizma!«

Cisto gotovo se ne bi s to denunciacijo bo-lestnostjo g. Kramerja in njegovih ljudi pečali, ker jo Slovenci itak dobro poznamo, in tudi škodo, ki jo je našemu narodu že prinesla v teku zadnjih 20 let. Toda prav je, da dobe vpogled v to smrdljivo kuhinjo laži in ovadstva tudi tisti pošten politični nasprotniki, katerim se takšne umazane politične metode gotovo gajbo. Kajti način politične borbe, kakor jo uvajajo jenesarji v naše javno življenje, nima po svoji nizkosti in trivialnosti menda nikjer drugod para.

Junaki g. Kramier pripoveduje v svoji interpelaciji, da so klerikalci na večer pogreba pripravljali šentjernejski pokol nad »nacionalnimi elemente« v Ljubljani. Toda, ker je bilo tako malo pogrebcev — vsak pomembnejši šlovec ima v Ljubljani večji pogreb, kakor ga je imel Rud. Dolinar, pravi senator Kramier — so klerikalci opustili nameravane krvave orgije nad nacionalnim elementom. ... Tu obstanejo človeku čuti: Ali je g. Kramier že res tako popolnoma ob živce, da po prihodnem umoru vidi le še same krvave privide, ali pa je tako naiven, da je mislil, da se vsebina njegove interpelacije, ki jo je vložil in s svojim imenom podpisal, ne bo zvedela v Ljubljani, ki je bila priča vsem tem dogodkom in torej dobro ve, kako lažnivih sredstev in metod se dravobanski vođa JNS pred Srbi proti Slovincem in proti Ljubljani v Belgradu poslužuje.

Predavanje o Konnersreuthu

V soboto 24. julija bo v frančiškanski dvorani predaval nemški pisatelj Walter Eberhard o zadnjih čudežnih pojavih, ki se dogajajo pri Tereziji Neumann v Konnersreuthu. Vstopnina za sedeže 3 din, stojšča 2 din. Vstopnice se dobe tudi v predprodaji v pisarni Pax et bonum, Frančiškanska ulica, dalje od 8. ure pop. v soboto.

Dunajska vremenska napoved: Manj oblačno, ponekod deževni nalivi, opoldanska temperatura samo okoli 20 stopinj.

Zemunska vremenska napoved: Pooblačenje v severozapadnih krajih, kjer bo morda tudi nekoliko dežja. Drugod bo prevladovalo vedro vreme. Ponekod lokalne nevihte. Temperatura bo padla v zapadnih in severnih krajih.

Francija tudi nima konkordata, pa je v dobrih odnosih s av. Stolico.

In če Francija kot katoliška dežela nima konkordata, zakaj bi ga potem imela naša država, ki ni vsa katoliška. Govornik slika nevarnosti, ki jih bo konkordate prinesel naši državi. Je tudi proti vojaškemu škofu. Pravi, da bo konkordate našemu narodu prinesel novo breme, in sicer breme za 150 let nazaj. Napada tudi katoliško akeijo in pravi, da bo z njeno pomočjo Vatikan »širil klerikalno stranko dr. Korošca med katoliške.

Nadaljevanje na 4. strani

V molitev priporočava prečastitega gospoda zlatomašnika

Janeza Hromca

župnika v pokoju

ki je po dolgi bolezn, večkrat previden s svetimi zakramenti, umrl dne 22. julija 1937 popoldne, v 76. letu starosti, v Stožicah št. 91.

Pogreb s sveto mašo bo v soboto, dne 24. julija 1937 ob 10 v Stožicah. Bil je trpin; naj mu bo božji Trpin sam obilno plačilo!

St. Vid nad Ljubljano, Ježica, dne 22. julija 1937.

Valentin Zabret, dekan.

Janex Pucelj, župnik.

Kongres Slavicae Catholicae

Ljubljana, 22. julija.

Danes poteka zadnji dan kongresa. Ob 9. do polne so napolnili belo dvorano Uniona udeleženci kongresa Slavicae Catholicae. Najmočnejše kri- lo po številu zavzema na tem kongresu češka de- legacija z dvajsetimi bogoslovci, ki jih vodi g. prof. dr. Límouch, ki je prvi dan v njihovem imenu prav- toplo pozdravil kongres, poudarjajoč delo čeških duhovnikov pri nas v smislu cirilometodjske ide- je in medsebojnega zblizanja, kar naj bi sedaj na- daljevali mladi rodovi v okrilju Slavicae Catholicae. Druga večja delegacija je slovaška z dr. Klinov- skim, dr. Rajcem na čelu, ki je danes imel kot prvi predavatelj izredno vnet, globok in sugestiv- en govor, o katerem poročamo na drugem mestu. Slo- vaške akademike sta zastopala gđca Kralova in g. Kirschbaum. Druge delegacije so poslane manjše število udeležencev oziroma zastopnikov. Šele da- nes je prispela poljska delegacija. G. Jan Stolar- ski, član poljske delegacije, je bil že pred leti v Ljubljani, in je tudi danes predaval. Na kongresu so navzočini tudi trije Hrvatje in to dva bogoslovca ter g. Kriša Mlač kot zastopnik Hrvatske kat- djačke lige v Zagrebu. Ukrajinci niso mogli tokrat poslati svojega delegata, kar je že včerajšnji občni zbor sprejel z obžalovanjem na znanje.

Predsednik kongresa g. dr. Stele je danes pre- bral pismo pokrovitelja kongresa nadškofa dr. Bau- erja iz Stične, v katerem obžaluje, da se mu zdrav- je še ni toliko izboljšalo, da bi se mogel kongresa udeležiti osebno, kakor bi srčno želel. Želi kon- gresu kar največ božjega blagoslova in uspeha. — Za tem je prečital še pismo nadškofa Septickega iz Lwowa, kjer ta znani, čestitljivi borec za cer- kvno zedinjenje javlja, da je vzel z veseljem na- znanje, da bo kongres Slavicae Catholicae v Ljub- ljani. Želi, da bi izpolnil stavbo Kristusovega kra- ljevstva na prostirah slovanskih zemljah, kar je po- sebno važno za Ukrajince, ki čutijo najbolj krvavi teror, s katerim brezbožna sovražna sila uvaja bor- bo v milijonih proti Kristusovemu nauku. Vendar ne izgubimo upanja, da bo z našimi prizadevanji in s krpo Odrešenika kmalu zmagal Kristus Kralj pod praporom Cerkve v novi renesansi krščanstva. V to naj sv. Duh blagoslovi ta kongres. — Za tem prečita predsednik še pozdravno brzojavko notra- njega ministra dr. A. Korošca, ki iskreno pozdravlja kongres z željo, da bi v največji meri dosegel svoj namen, dalje pozdravne brzojavke škofov dr. Bonafacija in dr. Tomažiča ter brzojavki sekreta- riata Pax Romanae in slovanskih romarjev iz Lurda.

Prvo predavanje je imel, kot že omenjeno, g. dr. Rajec iz Bratislave pod naslovom: Papeževa enciklika Divini Redemptoris in Slovani. Govornik, ki je presenetil s svojim entuziazmom in premis- ljeno sestavljenim govorom, se je najprej poklonil Slovincem in naši kulturi, ki lahko služi po svoji verski, duhovni in gospodarski organizaciji za zgled in naglasil, da vidi pri nas že praktično re- alizirano delo, ki je najboljši jamstvo za boj proti komunizmu. V svojem govoru je poudaril, da po- seduje vprav krščanstvo ono harmonično in opti- mistično nazoriranje na svet in življenje, ki se odra- že v skolasitiki. Treba se bo povzpeli iz pasivnosti v močno aktivnost spričo sodobnih časovnih za- htev in razmer, da vstane novi katoliški človek z močno individualnostjo, naravnano k Bogu v enot- ni povezanosti z družino, narodom in Cerkvijo. Enciklika Divini Redemptoris je jasna stilizacija po- ti, po kateri moramo, če hočemo reformirati svet. Odstranimo vsa medsebojno nezaupanja v smislu razpade, nesložnosti, ki se je toliko že maščevala, zavračamo birokracijo in uvedemo kooperacijo mesto nje. Vzgajati moramo ljudi k osebnosti. Proti komunizmu se moremo boriti sistematsko. Ome- nil je tudi, da smo Slovenci s Katoliško propagan- do, ki je nedavno priredila kongres v Poznanju, pravi kulturni Benjamini, ki izredno veliko dopri- našamo h krščanski kulturi v krogu Slovanov, ki so zmogli danes stvoriti sintezo med intelektual- stičnim zapadom in dilematističnim vzhodom. Tre- ba se je združiti v močno enoto v borbi za Kri- stusa Kralja proti brezboštvu.

Za njim je predaval g. Jan Stolarski o nevar- nosti komunizma in brezboštva za Slovane. Izognil se je poročanju o situaciji kulturnega stanja pri različnih slovanskih narodih in se bavil le z Rusijo in boljševizmom. Poudaril je procent proletariata in pasivnost mas v Rusiji, teror, despotizem boljšev- izma in naglasil Stalinovo izjavo, da boljševizem ne more nuditi demokracije in je zato izvedel dik- taturu proletariata. Program komunistične stranke trdi, da je Moskva podpisala, da postane glavna voditeljica sovjetskih zvez celega sveta in vlada- rica nad vsemi ostalimi državami. Pri tem pa uva- ja dvopravnost voditeljev na eni in mase na drugi strani, da brezpravnih niti ne omenjamo. Šole s pravom vred mehanizirajo in tehničirajo sodo- bna ruskega boljševika, ki postaja samo še stroj. Vsaka individualnost, vsaka resnično svobodna mi- sel je poteptana, o čemer priča tudi Francoz André Gide v svoji zadnji brošuri »Povratek iz sovjetske Rusije«. Uvaja se denuncianstvo, brezpravnost, prepušča otroke brez vsakega nadzorstva ter jih vzgaja v popolnem brezboštvu. Dobri komunist, — tako izjavljajo — ne more biti vernik v Boga. V nadaljnjem je predavatelj omenjal prejšnjo poveza- nost pravoslavne cerkve z rusko državo in pouda- ril podrejenost takratne duhovščine v vsakem ozi- ru, kar so izrabili boljševiki. Vendar pravoslavna vera še daleč ni izkoreninjena iz ruskega ljudstva, ki se je še v ogromnem številu oklepa. Komunizma pa se oklepa le brezposelni in materialistično usmerjeni brezbožniki, dočim se mu drugi odre- kajo. Opti na vero v Boga bomo vodili katoličani najuspešnejše boji proti komunizmu brezboštvu.

Sledil je referat g. J. Ambruža iz Bratislave. Naglasil je, da je sv. oči Pij XI. v svoji okrožnici prikazal komunistični sistem, ki ima nalogo rušiti krščansko kulturo. Posebno je poudaril nevarnost, ki jo predstavlja židovstvo za širjenje komunizma v sodobni družbi in med slovanstvom posebej. Oni izrabljajo v svoji internacionalni usmerjenosti zna- na revolucionarna gesla o svobodi, pravici in brat- stvu za komunistično agitacijo. Le zdrava, orga- nična kultura bo prerodila družabno življenje.

K besedi se je oglasil prof. Límouch, ki je iz- razil željo, naj bi se predavanja, ki so bila danes tako tehtno podana, natisnila in razmnožila. Isto željo je izrazil tudi podpredsednik dr. Janda. — Predsednik dr. Stele je nato zaključil to tretje zbo- rovanje kongresa.

Zaključek kongresa

Ljubljana, 22. julija.

Danes popoldne ob pol 4 so se udeleženci kongresa zbrali k poslednjemu zborovanju. Pred- sednik dr. Stele je prečital najprej pismo Jugo- slovansko-češkoslovaške lige, v katerem najskre- nejše pozdravlja kongres, obžaluje, da se ga ni mogel udeležiti njen zastopnik ter želi božjega blagoslova in uspeha za zblizanje katoliških Slo- vanov.

Stedilo je čitanje resolucij kongresa, ki so bile soglasno odobrene. Resolucije objavljamo na koncu poročila.

Ob koncu je predsednik sporočil predlog pol- ske delegacije, ki so ga navdušeno sprejeli v predhodni seji vse delegacije, da proglašajo kon- gres Slavicae Catholicae za protektorja svojega gi- banja g. prelata dr. Franca Griveca v priznanje njegovih zaslug za slovansko katoliško skupnost. Kongres je predlog s toplim odobravanjem in ova- cijami prelata dr. Grivecu sprejel.

Sledili so poslovnili govori zastopnikov posa- meznih delegacij. Tako je v imenu slovaške de- legacije spregovoril dr. Klinovsky, ki je v svojem govoru najprej izrazil veliko veselje nad imeno- vanjem dr. Griveca za protektorja SC. Dalje se je zahvalil Slovincem za vse, kar so doprinesli k idealom SC. Izjavlja, da so se počutili ves čas kongresa kot med najbližjimi brati. Obenem je povabil vse navzoče prisrčno na prihodnji kon- gres, če se bo ta vršil v Bratislavi.

Za njim se je v imenu poljskih akademikov zahvalil predsedstvu kongresa poljski delegat g. Jan Stolarski iz Krakova, ki je naglasil, da so vsi oni, ki niso mogli priti iz Poljske na ta kon- gres, s srečo z nami. — V imenu češke de- legacije se je zahvalil g. Kolman za bratski način prireditve kongresa, poudaril veselje nad odliko- vanjem prelata dr. Griveca, ki je bil vedno velik sodelavec tudi pri Čehih v slovanskem prizade- vanju. Želi, da bi se po tem kongresu naše moči še bolj okrepile v dobrobit slovanstva. — Zastop- nik Hrvatske akademike lige v Zagrebu g. Mlač se je zahvalil Slovincem za delo na tem divnem kongresu. Obžaluje, da je edini delegat iz Hrvat- ske, ki je Sloveniji najbližja, in je naglašal, da je kulturno delo, ki ga vodi SC s širjenjem Kri- stusovega duha in s prizadevanjem na polju cer- kvne edinosti, edino uspešen zblizovalni način za kulturno delo v sodobnosti. Zahvaljuje se Slo- vencem za zelo tople sprejem in obljubo, da bo hrvatska delegacija na prihodnjih kongresih Sla- vicae Catholicae številnejša.

Za njim se je zahvalil v imenu čeških bogo- slovcev g. prof. Límouch iz Plzna, ki je naglasil našo veliko slovansko vernost, katero je imel pri- liko opaziti za svojega duhovnikovanja med ko- roškimi Slovenci, kjer je bil ob plebscitu tudi preganjan. Izrazil je prepričanje, da bodo ti bogo- slovci, ki so se kongresa udeležili v tako velikem številu, raznesli to slovansko katoliško idejo po češki deželi. Sklenil je svoj govor z besedami: Zaplat Buh — Bog plačaj!

Po teh govorih je predsednik dr. Stele pro- glasil zaključek kongresa, se toplo zahvalil pri- pravljalnemu odboru z dr. Viktorjem Korošcem na čelu, ki je tako lepo kongres pripravil, in dalje vsem članom kongresnega predsedstva, ki so po- kazali toliko slovanskega čutenja in strpnosti na sejah in ob sestavljanju sklepov ter povabil vse navzoče na bodoči kongres z željo, naj Bog bla- goslovi naše delo.

Za novi ljubljanski kolodvor

Zastopniki slovenske javnosti za poglobitev želez- niške proge in načrt ing. Dimnika

Ljubljana, 22. julija.

Ob nepričakovano velikem zanimanju pred- stavnikov skoraj vseh naših oblasti, javnih korpo- racij ter gospodarskih ustanov je bila danes ob pol 10. v magistratni dvorani velika anketa, ki jo je sklicala mestna občina oziroma odbor občinske- ga sveta za rešitev kolodvorskega vprašanja.

Anketo, ki je bila prava gospodarska mani- festacija Slovence za izpolnitev našega železniške- ga omrežja in za nujno potrebna javna dela v Sloveniji, je vodil ljubljanski podžupan dr. Ravni- har, deloma pa tudi načelnik odbora univ. prof. Horvat.

Zborovanje je otvoril dr. Ravnihar, ki je po- zdravil vse razne odlične predstavnike, tako za- stopnika g. bana, načelnika g. ing. Skaberneta, za- stopnika divizijskega poveljstva kapetana Koso- vinca, pomočnika generalnega direktorja železnice ing. arch. Schmiedingerja, ing. Kavčiča, pomočnika ljubljanske železniškega direktorja, univ. prof. dr. Krala kot zastopnika tehniške fakultete in g. Jelačina, predsednika Zbornice za TOI.

Dr. Ravnihar je v svojem govoru naglasil, da je ta anketa pod pritiskom javnosti, ki ne trpi od- lažanja za rešitev kolodvorskega vprašanja in je sedanje krpanje na kolodvoru povsem nezadostno. Za nujnost rešitve govore prometni ozirom rešit- ve problema je življenjskega pomena za Ljubljano. Ljubljana je ena izmed prestolnic države in za- htevamo, da se vpoštevajo prav tako, kakor so vpo- števana druga mesta.

Prof. ing. dr. Horvat je očrtal zgodovino ljub- ljanskega kolodvora, ki je bil zgrajen točno pred 88 leti ter označil štiri možnosti, to je dvig proge ali poglobitev, ali cestne nadvoze ali cestne po- voze. Razen poglobitve bi bile vse možnosti ne- praktične, dražje ali vsaj enako drage in pa pre- vsem neestetične. Razvoj mesta in železnice se mo- ra izvajati složno in skupno.

Projektant ing. Dimnik je na podlagi številnih skic in načrtov pojasnjeval prednosti poglobitve. Vprašanje kolodvorskega posloja je le majhen del rešitve kolodvorskega vprašanja v Ljubljani. Važno pa so vprašanja ureditve tirašča in signalnih naprav, premetitve kurilnice, ranžiranja vlakov in pa ureditev ljubljanskih cestnih razmer. Ing. Dim- nik je v glavnem navajal iste misli, kakor smo jih že ta teden priobčili v treh zaporednih člankih ter so našim čitateljem že znane.

Pomočnik železniškega direktorja ing. Kavčič je podal izjavo, v kateri naglašal v imenu železniške direkcije ljubljanske, da je stališče direkcije po- vsem jasno in določeno po smernicah, ki jih na- rekujejo splošni in državni interesi. Rešitev tak- o velikega vprašanja in velike investicije so od- visne od mnogih komponent, od katerih sta zelo važni čas in denar. Pozdravlja današnjo anketo, za katero upa, da bo našla pot k pravi in zadovoljivi rešitvi stavljeni je naloge.

Načelnik tehniškega oddelka ing. Skaberne je kot zastopnik g. bana izjavil, da je epoznala tudi benska uprava nevarnost sedanjih prometnih raz- mer v Ljubljani in da je treba to vprašanje do- končno rešiti. Kot načelnik tehniškega oddelka banske uprave se 100% izjavlja za poglobitveni Dimnikov načrt ter je pooblaščen tudi od g. bana, da v njegovem imenu izjavi, da se bo g. ban enako toplo zavzel za ta načrt.

Predsednik Zbornice za TOI g. Jelačin govori nato o gospodarskih razmerah v Sloveniji ter na- glaša potrebo krepkega nastopa in volje, da v Bel- gradu kaj dosežemo. V imenu predstavnikov gospo- darstva izjavlja, da je tudi popolnoma za načrt ing. Dimnika ter obljubi, da bo Zbornica storila vse, da se uresniči tak načrt.

Zvečer so se udeleženci kongresa sestali na prijateljskem večeru v hotelu Bellevue.

Resolucije

I. Kongres Slavicae Catholicae smatra, da je v se- danosti za duhovno skupnost Slovanov najnevar- nejši sovražnik dialektični materializem, kakor je uresničen v SSSR in zato ugotavlja: Najboljša obramba Slovanov proti boljševsko-materialistič- nemu nazoru je uveljavljanje krščanstva in njego- vega principa naravnega zakona, iz katerega sam po sebi vre duševno in moralno zdrav: človek pa rodbina, narod in država, kar je podlaga zdravi člo- veški družbi, živeti na osnovi socialne pravičnosti. Kongres kar najbolj odločno protestira proti hudemu verskemu preganjanju narodov, ki žive pod vladjo sovjetov, posebno Belorusov in Ukrajinc- ev.

II.

1. Načelno se priznava potreba po stalnem se- kretariatu SC. Oni narod, ki bo imel prihodnji kon- gres, naj prouči to misel in prva bodoča delovna konferenca se pooblašča, da ta sklep izvrši.

2. Slavia Catholica naj se organizira po stanov- skem načelu, in sicer: akademiki po študijskih strokah, starešine po stanovih. To v interesu pogo- litve delovanja.

3. Da bi se doseglo čim globlje sodelovanje med slovanskimi narodi, priporoča kongres:

a) učenje slovanskih jezikov, da ne bi rabili za medsebojno obnavljanje neslovanskih.

b) prirejanje skupnih zborovanj, predavanj, ro- manj na slovanske božje poti, skupnih izletov in po- čitniških taborov ter kurzov.

c) izmenjavanje publikacij med slovanskimi na- rodi in ustanavljanje slovanskih knjižnic na sedežih SC.

d) propaganda slovanske misli po časopisih s stalnimi tiskovnimi referenti.

e) vzajemno praznovanje kulturnih in narodnih jubilejev.

Bodoče stalno glavno tajništvo naj oskrbi or- ganizacijo tega dela z ustanovitvijo odgovarjajočih strokovnih sekcij.

4. Slovenski katoliki naj se zavedajo svoje dol- žnosti do izseljencev in posrbe, da se dvigne njih socialni in moralni položaj, ker bodo le tako postali dovolj odporni do socialno in versko razkrajajočih ideologij. Katoliki naj ne pozabijo, da so izseljenci po svetu raztresene predstave narodov in če so te demoralizirane in odpadejo, je s tem ogrožen narod sam. Kongres smatra za idealno, če bi se izseljeva- nje sploh omejilo. Kolikor pa obstoja, mu je poleg socialne pomoči poskrbeti v prvi vrsti narodnih šol in dušnega pastirstva, ker sta vera in jezik najbolj zanesljiva obramba narodne in moralne zavesti.

5. Kongres predlaga, da se v posameznih sre- dišnih organizirajo klubi članov SC, ki so uživali ugodnost študijskih izmenjav.

6. Ukrajinska skupina naj v smislu dogovorje- nega turnusa organizira bodoči kongres. Ako bi tega ne zmogla, pripade po dogovorjenem redu ta naloga slovski skupini.

Mežiška dolina vas kliče!

Ker se radi slabega vremena kmečki ta- bor v Kotljah ni mogel zadnje nedelje vršiti, bo z enakim sporedom v nedeljo, dne 25. julija, in ne 1. avgusta, kakor je bilo prvotno objavljeno. Zato vas odbor vladno vabi k prireditvi. Posebno zanimiva bo igra »Koroške kmečke še- gec, katere pisatelj je Kucharjev Anže, kme- čki sin. Igro režira g. Gošić z belgrajškega gleda- lišča, ki je na letovišču v Rimskih toplicah. Igralec so sami člani kmečkih družin. Prireditve bo ob vsakem vremenu.

Prosvetni tabor v Mengšu v nedeljo, 25. julija

Z veseljem in navdušenjem se pripravlja sta- rodavni trg Mengš, da v nedeljo dostojno sprejme odlične goste in velike množice ljudstva, ki se udeležijo tabora.

Spored: Sobota: Zvečer ob pol 9 koncert in akademija.

Nedelja: Ob pol 9 zbiranje v Malem Mengšu, nato sprevod pred Društveni dom, kjer bo ob 10 sv. maša. — Po maši tabor, na katerem govori- ga Fr. Kremžar in Ivo Persuh.

Popoldne ob pol 3: Litanije v cerkvi, nato telovadni nastop, srečolov in prosta zabava.

Odhod vlaka iz Ljubljane ob 8.05. Izstopite na postaji Jarše-Mengeš ob 8.30, nato 20 minut do trga Mengš. — Vsi vabljeni.

Zlatomašnik

Andrej Česenj

Ob vznožju razvalin mehovskega gradu, kate- rega gospodarji so sloveli že v 12. stoletju, 465 m nad morjem leži pod Gorjanci nad Novim mestom župnija Podgrad, ki bo obhajala prihodnjo nedeljo 25. julija zlati mašniški jubilej svojega župnika gosp. Andreja Česenja.

Jubilant je bil rojen v Smartnem pod Smar- no goro 22. novembra 1864 ter bil po končanih gimnazijskih in bogoslovskih študijah posvečen v mašnika 10. julija 1887, na kar je bil prihodnje leto poslan za kaplana v Radeče pri Zidanem mo- stu. Od tu je bil premeščen za kaplana v Za- gorje ob Savi, potem pa v Moravce. Kaplanska leta so mu torej potekala v razsežnih in težavnih župnijah, zato je umevno, da se moravski kaplan ni ustrašil podgorjanske župnije Podgrad, na ka- tero je bil umeščen 30. julija 1894 ter jo nastopil naslednji dan. Slovesno so ga sprejeli župljani, ka- tere je začasno vodil etopiški župnik in poznejši novomeški kanonik t. Jakob Porenta, v nedeljo 5. avgusta pa je novega dušnega pastirja podgra- skim vernikom predstavil njegov sorodnik topi- škí župnik Janez Babnik.

Gosp. Česenj vodi torej župnijo Podgrad ne- kaj dni manj kakor 43 let! V Podgradu ni gladkih polov, ni trgov in drevoredov, to je prava planin- ska vas. Še v cerkev se gre iz župnišča po stopni- cah! V Novo mesto je nad 10 km, najbližja sosesa sta župniji Stopiše in Suhor, ki pa je že onkraj Gorjancev, kolodvor in brzojavna postaja sta v Novem mestu, pošta je sedaj v Stopišah, pa je bila še do nedavnega v Novem mestu, pa vendar je vztrajal gospod v delu in skrbel za svojo čredo, njen vsestranski gospodarski in duhovni napre- dek, lepoto hiše božje, ostal pa je pri tem izredno svež in čvrst! Pozidal je veliko kapelo posvečeno D. M. pomočnici kristjanov na poti v Vinjo vas. Za katero je napravil načrte t. prof. Gašper Pa- renta, kamenje pa so spuščali na stavbišče z me- hovske razvaline. Za njegovega pastirovanja je zrasla v Podgradu lepa in prostorna nova šola.

Slovesna sv. maša gosp. zlatomašnika z za- hvalno pesmijo bo v nedeljo ob 10. Pridigal bo proš novomeški gosp. K. Čerin. — Gosp. zlato- mašniku: še mnogo let, od zlate do biserne maše in čez!

Tatinsko gnezdo

Bloke, 21. julija.

Ze pred par meseci smo opozorili na never- jetne tatvine izvršene v velikem slogu. Takrat je šlo za vole in konje. Zdeto se je, da bo stvar potla- čena in da bodo prišli bolj nujni časi na Bloke. Pa smo se bridko prevarali. Zadnje dni je tukajšnja žandarmerija odkrila pravcato gnezdo drznih umno- vičev, ki so kradli kot srake vse, kar jim je padlo v roke, zlasti pa kolese. Neki 14-letni fantič se je posebno odlikoval v drznih tatvinah kolea. Jemal jih je celo iz natovornih avtov, se odpeljal na njih, jih zdal spraviti po hišah raznih vasi, odstopal pa jih je peljal v Ravnik, kjer so kolese preplesovali, razne njihove dele premenjavali in uradne številke kolea pretaknili, da bi jih njihovi pravi lastniki ne mogli prepoznati. Tako »popravljene« kolese so za- čeli ponujati v nakup. Vodo so, kakor se vidi, prav lepo napeljali na svoj mlin. Toda račun je bil na- rejen brez krmarja. Ker je baje znanjalec celo ve- rig pri nekem naloženem vozu, in ker voznik ni mogel zato voza naprej peljati, so ljudje postali po- zorni in tudi žandarmerija. Sled je peljala v Rav- nik. Tu so odkrili pod nekim škrednjem kolo in mnogo delov raznih kolea, in tako se je štrana čez- dalje bolj razmotala, dokler niso zagrabili za ko- ne: prišli so do gnezda tatov, ki so bili dobro orga- nizirani. Eni so kradli, drugi pa kolese »poprav- ljali«, a tretji prodajali.

Velik vihar v Prečni

Velik vihar s točo je divjal po Prečni pred sv. Elijem popoldne ob 4. Kar v trenutku se je nebo stemnilo in z velikansko silo je prihrumel dež s točo. Kozolci, založeni s snopjem, so se zru- šili in polomili; snopje je bilo razmetano in žito se je ospalo. V Prečni je popolnoma zdrbilo fa- rovski kozolet 9 stantov; V Dol. Straži je prevr- nilo Koširjev kozolet. Toča je naredila zlasti po Novi gori ogromno škodo po vinogradih; grozdje je razbito in odbito, listi razcefrani. Delo po vino- gradih je bilo končano. Pričakovali smo zorenja grozdja. Sedaj je pa toča vse »pozorila«. Bridko je to.

Zidanem mostu, za kar se je Slovenija poprej tru- dila tri mesece.

Sprejeta je bila nato resolucija, ki opisuje tež- ke razmere v Ljubljani in ki ugotavlja:

Udeleženci ankete soglašajo v sklepih:

1. Železniška uprava naj nujno preštudira ter izdela poglobitveni načrt ter proračun z uvaževa- njem potreb države, banovine in mesta.

2. Železniška uprava naj takoj usmeri vsa dela, ki se izvajajo na ljubljanskem kolodvoru v obsegu že odobrenega kredita tako, da ne bodo v nasprot- stvu s poglobitvenim projektom. Po nujno potrebni preureditvi kolodvorskega posloja naj predvsem premesti kurilnice in ranžiranje iz mestnega osrč- ja v smeri proti Zalogu in nato naj uredi medtra- perone, dostopne z mostički. Postopoma, po dolo- čenem programu naj končno železniška uprava iz- vede vso modernizacijo kolodvora po poglobitve- nem načrtu.

Drobne novice

Kmetijska zbornica sklicana

Ljubljana, 22. julija. AA. Ban dravske banovine gosp. dr. Marko Natlačen je z odlokom z dne 20. julija t. l. III. št. 4824/39 sklical zbornišni svet kmetijske zbornice dravske banovine na prvo sejo, ki bo dne 26. julija t. l. ob 9 v mestni sejni dvorani v Ljubljani.

Koledar

Petek, 23. julija. Apolinarij, škof mučenec; Liliroj, škof. Štip ob 13.45. Herschl napoveduje veliki dežja.

Novi grobovi

† Na Vrhniki je umrl Ivan Jerovšek, upokojeni železničar, zvanec I. Pogreb bo v petek dopoldne ob 10. Naj v miru počiva!

† V Ljubljani je umrl v sredo v starosti 67 let podpolkovnik v p. g. Josip Rom. Pogreb bo danes ob pol šestih iz mrtvašnice na Vidovdanski cesti št. 9. Naj v miru počiva! Zalujočim naše iskreno sožalje.

Osebnosti

— Diplomiran je bil za inženirja na tehnični visoki šoli »Institut Industriel du Nord« de la France v Lillu g. Ferdinand Ocep ek iz Trbovelj. Na končnem izpitu, katerega je opravil z odličnim uspehom, je dobil največje število točk med 40 francoskimi študenti. Šolsko vodstvo mu je podelilo veliko srebrno medaljo. Najiskrenejša čestitka k izrednemu uspehu našega rojaka.

Veliki popusti

na poletni
zaključni prodaji
od 20. julija do 14. avgusta

A. Žlender

Manufaktura
LJUBLJANA
Mestni trg 22

— Blagoslovitev oltarja bl. Nikolaja Tavelića v Jeruzalemu. V nedeljo, dne 25. julija 1937, bo blagoslovil pomožni nadškof zagrebški dr. Alojzij Stepinac novi oltar, ki so ga z veliko požrvalnostjo postavili katoliški Hrvati svojemu svetniku v znanem slovanskem svetilišču na Oljski gori ob Jeruzalemu. K tej svečanosti je poromalo skupaj z gosp. pomožnim nadškofom 53 Hrvatov v sveto deželo, ki nosijo seboj dragoceno opremo za novi oltar. Hrvatski škofje so pozvali svoje vernike, naj se ta dan združijo v duhu z romarji v sveti deželi s skupnim sv. obhajilom ter naj obenem molijo skupaj z romarji kratko molitvico, ki se blesti nad novim oltarjem v Jeruzalemu: »Blaženi Nikolaj Tavelić, prosil za hrvatski narod! — Nikolaj Tavelić, frančiškanski redovnik iz Šibenika, je umrl leta 1391 v Jeruzalemu mučeniške smrti. Na prošnjo jugoslovanskega episkopata je sv. oče Pij XI. dovolil, da se obhaja spomin njegove mučeniške smrti od leta 1937 naprej v vseh jugoslovanskih škofijah na dan 14. novembra v brevirju in s sv. mašo. V isti cerkvi na Oljski gori sta ljubljanska in lavantinska škofija oskrbeli dragoceno okno s sliko sv. Cirila in Metoda.

— Spomenik pisatelju dr. Ivanu Tavčarju. Slovenska matica naznanja, da se odkrije dne 19. septembra t. l. doprni kip pisatelja dr. Ivana Tavčarja pred njegovo rojstno hišo v Poljanah nad Škofjo Loko. Natančnejši program se še objavi. Sestavil se je že v kraju pripravljajni odbor, ki vodi vso prireditev.

— Gg. duhovnikom, ki jih pot zanese na Pokljuko, javljamo, da je tukajšnja kapelica sv. Antona popolnoma opremljena za službo božjo. Na razpolago so tudi hostije in mašno vino. — Tudi druge izletnike v te kraje opozarjamo, da je na Pokljuki vsako nedeljo ob 10 redna služba božja.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani opozarja, da akviziter Maks Zemljič ni več njen zastopnik in ni več upravičen sprejemati zanj naročil, četudi bi se izkazal z naročilnimi blanketi, ki jih knjigarna še ni mogla dobiti nazaj.

— Turistični avtobusni izleti v Opatijo-Sušak za 70 Din. Informacije Putnik, Gajeva 3, tel. 24-72.

— V »Službenem listu« kraljevske banke uprave dravske banovine od 21. t. m. je objavljena »Uredba o nagradah za zatiranje tihotapstva z monopoliziranimi predmeti« dalje »Uredba o izpremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet«. Ureditev plačilnega prometa s Svico. »Tečaj državnih in po državi zajamčenih papirjev, ki se sprejemajo po posebnih zakonih za varščino po borznem tečaju«. »Odločba o izvozu nestrojenih kož«. »Objava banke uprave o postavitvi dveh novih članov banovinskega odbora o pobiranju občinskih davščin v l. 1937/38. in sicer za občine Rogojna v lendarstvu okraju, Gor. Lendava in Košaki v okraju Maribor, levi breg.

— V posmrtni pok. Ivana Lengerja je pomotoma izostala zahvala g. dr. Ernestu Demšarju v Zireh za njegovo skrb in trud.

— Telefonski imenik. Poštna direkcija v Ljubljani je ugotovila, da na njenem področju, se posebno pa v Ljubljani in okolici, nekatere osebe pobirajo podatke za sestavo telefonskega imenika. Hkrati pa izterjujejo pristojbine za razne uvrstitve in oglaševanje v tem imeniku. Zato opozarja poštna direkcija vso javnost na določbe člena 42 telefonskega pravilnika, po katerem telefonski imenik izdaja izključno pošta uprava, privatnim osebam pa se prepusti le po posebnem dovoljenju ministrstva pošte, t. in t. izključna pravica izdajanja telefonskega imenika se nanaša tudi na druge publikacije pod različnimi imeni (adresarji in podobno), ki imajo značaj telefonskega imenika. Kdor pa izda telefonski imenik brez dovoljenja, se po § 78 zakona o pošti kaznuje z denarno globo od 300 do 5000 Din in zaplenbo telefonskega imenika. Poštna uprava nikomur ni izdala dovoljenja za natis telefonskega imenika za področje direkcije v Ljubljani. Ker pa bo poštna direkcija v Ljubljani v kratkem uradno izdala telefonski imenik, v katerem bo tudi oglašni del, obveščamo javnost, da daje oglaševanje samo tistim, ki se izkažejo za izrednim pooblastilom te direkcije.

— Osumljen umora. Jeseniški komisariat je aretiran in izročil v zapore ljubljanskega okrožnega sodišča Alojzija K., poročnega soboljkarja, ker je osumljen nekega umora. K. zločin zanika.

— Planinski izlet v Bauphinejo. Slovensko planinsko društvo pripravlja planinski izlet v Dauphinejske Alpe v Franciji. Izletniki bodo razdeljeni na več skupin. Izlet bo trajal od 7. do

22. avgusta letos. Morebitni interesi naj se javijo v pisarni Osrednjega društva v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4, I. nad.

— »Jugoslovanski biseri«, znana mariborska turistična revija, objavlja, da se glasi počitniški naslov njenega glavnega urednika: prof. dr. Franc Mišić, Nazarje, gost. Remic, p. Mozirji. Dopisi naj se v glavnih počitniških pošiljajo na navedeni naslov, vse drugo pa na upravo v Mariboru. Ob železnici št. 22. Prihodnja številka se bo nanašala na »Mariborski teden« ter na letovišča, kopališča in zdravilišča v Sloveniji. Gradivo za to številko se sprejema do 26. julija.

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zavžite zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Osumljen požiga. V Zelimlju je 17. t. m. izbruhnil ogenj v samotni Kovacičevi hiši. Orožnik v Borovnici so prijeli nekega hlapca, ki je znan kot delomirnež in postopač in ga včeraj dopoldne pripeljali v ljubljanske sodne zapore. Osumljenec, proti kateremu govorijo razni indici, odločno zanika krivdo požiga in zvrta požig na nekega ruskega begunca, ki je nekaj časa stanoval v dotični hiši, pa ga je gospodar vrغل na cesto. Zato mu je večkrat grozil, da mu bo zažgal hišo.

— Avtomobilistom in motociklistom je knjiga »Sofer« od inž. Stofe vedno potrebna, tudi potem, ko so položili predpisani izpit o ravnanju in streženju vozila. Pomisliti je treba, da je avtomobiliste nesreče večkrat kriva neprevidnost Soferjev, še v večji meri pa teoretično in praktično nepoznanje vozila ali pa nezadostno poznanje policijsko-varnostnih predpisov cestnega reda in avtoprometa sploh. V veliki meri skušajo odpraviti te nedostatke v strokovnih šoferjskih šolah in praktičnih tečajih. Izpraševalni komisiji za šoferje izpite pa pripada naloga, da izbere sposobne, praktične in trezne voznike. K temu bo v obilni meri pripomogla strokovno pisana knjiga našega strokovnjaka inž. Stofe: Sofer in samovozač. To je priročna knjiga o konstrukciji, delovanju, streženju in vodstvu modernega avtomobila. Knjiga obsega 282 strani, ima okoli 300 slik, ki ponazorijo posamezne dele motorja in drugih delov vozila. Knjiga stane vezana 140 din. Izšla je v zalogi Jugoslovanske knjigarnе v Ljubljani 1928. Knjigo toplo priporočamo vsem šoferjem, naraščajo in samovozačem, potrebna pa je tudi onim, ki stoje pred izpitom za šoferje.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenice.

Ljubljana

1 Sv. maša zadušnica za f. g. Ivana Ravnikarja, bo v soboto, 24. julija ob 7 zjutraj v cerkvi sv. Jožeta pri glavnem oltarju. Vabijo se vsi sejmariji.

1 Sv. maša ob obletnici smrti pok. g. Kristine Koželj, roj. Osana, bo 24. t. m. ob 7 zjutraj pri frančiškanih.

1 Člani in članice Društva združenih zasebnih in trgovskih nameštencev Slovenije gredo v nedeljo na Krekov tabor k Sv. Gregoriju. Odhod iz Ljubljane ob 5.25. V Ljubljani kupimo povratni nedeljski vozni listek do Ortnika, sv. maša bo ob 10 pri Sv. Gregoriju.

1 Trnovo. Fantovski odsek Prosvetnega društva ima drevi ob 8 sestanku v Prosvetnem domu.

1 Salezijanska prosveta na Kodeljevem vabi članstvo vseh odsekov na skupen sestanek, ki bo danes ob 8 zvečer v prosvetnem lokalu v Mladinskem domu.

1 Rezervne častnike obveščamo, da bo v ponedeljek, 23. julija t. l., II. vaja. Zbirališče na Bleiweisovi cesti pred bansko palačo ob 6 dopoldne. Udeleženci lahko pridejo v civilni obleki. Uprava pododpora UROIR v Ljubljani vabi tov. rezervne častnike, da se udeležijo vaje v čim večjem številu. Vsa pojasnila dobijo rezervni častniki danes med uradnimi urami v društveni pisarni od pol 18 do pol 19, Zvezda, II. nad.

1 Kavarna Slon je z današnjim dnem prekinila obratovanje. Ob tej priliki se prav iskreno zahvaljuje vsem cenj. gostom, ki so nas s svojimi cenj. obiski počaščevali, obenem se priporoča za mnogoštevilni obisk bodoče nove kavarne. — Uprava.

1 Zaradi čiščenja uradnih prostorov ne posluje mestna blagajna v soboto od 11 dalje, v ponedeljek pa sploh ne.

1 Vsem ljubljanskim prirediteljem letošnjih mladinskih počitniških kolonij. Statistična pisarna socialno političnega urada MOL potrebuje za izpolnitev podatkov o mladinskih počitniških kolonijah za l. 1937 sledeče podatke od vseh ljubljanskih prireditelj, ki so, odnose, ki bodo še v letošnjem letu priredili kakršnokoli počitniško kolonijo za otroke: 1. Naziv prireditelja, 2. številno prosilec za sprejem v kolonijo, 3. številno otrok, sprejetih v kolonijo: dečkov, deklic, 4. kraj kolonije, 5. trajanje kolonije, 6. stroški za otroka, 7. skupni stroški, 8. event. pripombe. Omenjeni podatki so potrebni zato, da se bo ugotovilo, od koga, kam, za koliko časa in koliko je bilo poslanih ljubljanskih otrok v počitniške kolonije. Podatki naj se pošljejo socialno pol. uradu.

1 Velike dražbe v avgustu. Na oglašni deski ljubljanskega okrajnega sodišča so za mesec avgust razpisane velike dražbe, ko pride na boben 6 posestev v okoliških katastrskih občinah in 8 v razširjeni Ljubljani. V okoličih bodo dražbe v kat. obč. Stanežice, Kašelj, Brezovica, Log in Dobrunje. V mestu samem bosta 2 veliki dražbi, druge pa v občinah, ki so bile lani priključene mestni občini. Cenilna vrednost vseh posestev in hiš, ki bodo prišle avgusta na dražbo, je določena na 8.958.645 din, skupen najnižji ponudek pa znaša 4.633.068 din. V juliju, ker so sedaj sodne počitnice, je bilo razpisanih le nekaj manjših sodnih dražb. Glavne dražbe se prično od 12. avgusta naprej. Dolžniki se trudijo, da bi dosegli z upniki kak sporazum in da bi nato od dražbe odstopili. V nekaterih slučajih je upati, da bo do sežen sporazum.

1 Aretirani zaradi telesne poškodbe. Aretiran in v sodne zapore je bil pripeljan 41-letni krošnjinar Niko Čurič, iz Poduma pri Livnem, ker se je v nedeljo sprl s krošnjinarjem Krolom in ga pretepel. Močno ga je poškodoval. Proti Čuriču je uvedena kazenska preiskava zaradi zločina hude telesne poškodbe.

1 Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komolar, VIš.

Konkordat pred skupščino

(Nadaljevanje z 2. strani)

Za Lazičem je govoril M. Rašovič, ki je isto tako strupeno napadel vlado, sv. stolico, konkordat in razne katoliške ustanove. Glasoval bo proti. Nato so govorili še Jova Jovanovič, Milan Petkovič, dr. Došen Vojislav (Delovni klub), Mustafa Mulalić (JNS), Milivoje Perić (Neodvisni klub), Jordan Acimović, Milovan Lazarevič, Živojin Arandjelović, ki bodo vsi glasovali proti.

Pozno v noči je bila seja zaključena. Prihodnja seja je sklicana za jutri. Nadaljevala se bo razprava o konkordatu. Kakor smo že poročali, bo načelna razprava trajala še jutri ter bo glasovanje ob 6 zvečer. Podrobna razprava se bo vršila v skrajšanem postopku, in to po sklepu vseh šefov poslanskih skupin.

Šef moskovske policije zaprt

Okrog Litvinova postaja čedalje bolj prazno

Varšava, 22. julija. TG. Iz Moskve poročajo, da je bil aretiran moskovski policijski ravnatelj Vul, ki je še nedavno obiskal evropske prestolice in študiral organizacijo prometa po velikih mestih. Z Vulom je sedaj izginil zadnji predstojnik sovjetske policijske službe, kajti tudi podkomisarja v notranjem ministrstvu Prokopjev in Agranov sta bila aretirana. (Agranov je tisti mož, ki je svoje dni dal postreliti tisoče pomorščakov v Kronstadtu in ki je vodil večino sodnijskih preiskav v procesih proti »saboterjem«. Tudi Gaj, ki je bil še preiskovalne komisije proti saboterjem v industriji, se nahaja v Ljubljani.) Gaj je znan iz procesa proti angleškim inženirjem Vickersove skupine, ki je bil l. 1933).

Tudi okrog zunanjega komisarja Litvinova postaja čedalje bolj prazno. Skoraj vsi njegovi najbližji sodrujci, načelniki v zunanjem komisariatu in šefi oddelkov so izginili po jekah ali pa so bili premeščeni drugam. Izginil je njegov pomočnik Krestinski, ki je bil pred Stalinom tudi generalni tajnik komunistične stranke, izginil je poslanik Karakan, poslanik v Ankari, izginil Stark, poslanik v Afganistanu, izginil Zuckerman, načelnik za bližnji in daljni vzhod v zunanjem ko-

Kraljica Marija na Cetinju

Cetinje, 22. julija. AA. Nocoj ob 16.30 je prišla na Cetinje iz dvorca Miločer Nj. Vel. kraljica Marija. Čeprav ni bil njen obisk prijavljen, so prebivalci kmalu zanj zvedeli in priredili Nj. Vel. kraljici manifestacije. Nj. Vel. kraljica se je odpeljala v muzej, kjer sta jo sprejela in pozdravila ban zetake banovine Ivanišević in upravnik muzeja Medenica. Nj. Vel. kraljica se je dolgo pomudila v muzeju in izrazila po g. banu željo, naj bi muzeju posvetile pristojne oblasti čim večjo pozornost. Ob 17. je Nj. Vel. kraljica odpotovala čez Trojico v Miločer. Medtem ko se je Nj. Vel. kraljica mudila v muzeju, se je na trgu pred njim zbrala velika množica, ki ji je prirejela navdušene in burne manifestacije.

misariatu, izginil Stein, načelnik oddelka za južnovzhodno Evropo, izginil Mironov, načelnik oddelka za tiskovno cenzuro in njegov namestnik Galkovič. Litvinov je postal osamljen, obdan od novih ljudi. Zaveda se, da prihaja vrsta tudi na njega...

Tudi z drugih visokih postojank so izginile osebnosti, ki so veljale za voditelje sovjetske države. Tako ni več Rutsutaka, podpredsednika sveta ljudskih komisarijev, ali Rosenholza, komisarja za zunanjo trgovino. Izginil je »neznanokam« tudi Kurz, ravnatelj turističnega in propagandnega urada »Inturist« ter glavni urednik v francoskem jeziku napisanega vladnega dnevnika (Journal de Moscou) Rajevski. Uredništvo »Izvestij« in »Pravde« je popolnoma očiščeno in nastopili so novi ljudje. Staro osebje se nahaja v jekah.

Veliko senzacijo je vzbudila tudi obsodba enega največjih sovjetskih zdravnikov, specialista za srčne bolezni Pljetenova, ki je bil obsojen zaradi »nasilstva« nad mladimi dekleti. Obsodba je bolj mila, ker je Pljetenov zaprt v kremenjski bolnišnici, kjer sme nadalje opravljati svojo zdravniško službo.

Posestnica Gselmanova umorjena

Morilec je že znan ter ga orožniki zasledujejo

Maribor, 22. julija.

Strahoten zločin v Bresterni ob Dravi, o katerem smo večeraj obširno poročali, je tik pred pojasnitvijo. Danes zjutraj je bila sodna obdukcija trupla pokojne Kristine Gselmanove, ki je nedvomno pokazala, da je pokojnica postala žrtev zavratnega roparskega umora. Ugotovilo se je, da je bila Gselmanova zabojena s kuhinjskim nožem v prsi. Po izjavi zdravnika je bil izvršen zabodljaj v čas, ko je pokojna stala nasproti svojemu morilecu. Rana je bila absolutno smrtna ter je nastopila smrt radi izkrvavitve. Komisija je ugotovila, da se je morala na mestu, kjer je pokojnica bila zabojena, nahajati velika mlaka krvi.

In res je na podstresu njene hiše toliko krvi, da je prišel skozi strop ter napravila še na njem veliko liso. Preiskava je nadalje ugotovila, da pokojnica sicer ni imela denarja, da pa je pred nekaj dnevi prodala tele in je za znesek hranila doma. Izkupek pa ni bilo nikjer mogoče najti. Tudi je zmanjkala zlata moška ura in nekaj zlatnine. Kot storilec je nujno osumljena oseba, ki je včeraj pobegnila, ko se je zvedelo, da so Gselmanovo našli. Osumljenec je bil svoječasnno že obsojen zaradi roparskega napada. Sumljivo je tudi, da je na dan umora vrnil svojemu bratu 500 Din, dočim do takrat ni imel denarja. Poizvedbe in zasledovanje se nadaljujejo.

Šentpeterska cerkev

in naš framasonski tisk

Liberalno časopisje je zopet zagnalo hud krik, ker predlagajo zastopniki šentpeterske fare v Ljubljani, naj se stroški za obnovo zunanjsčine cerkve sv. Petra, ki je močno poškodovana in je bila tudi estetsko pokvarjena, krijejo z obvezno davščino 10% od direktnih davkov. Ta doklada pa se ne bo pobirala od uslužbenčnega davka, tako da državnih in privatnih uradnikov ter nameštencev ne bo zadela, razen tistih, ki so hišni posestniki in plačujejo pridobitno. Kakor vidimo, nižji sloji za obnovo cerkve sv. Petra sploh ne bodo obvezani kaj prispevati. Največ bodo plačevali tisti, ki plačajo največ direktnega davka, to so razni večji industrijski zavodi in obrti ter imovitejši posestniki, in je to samo prav in pravično. Je to tudi najbolj pripraven način, da se skozi deset let spravi skupaj vsota, potrebna za temeljito obnovo cerkve sv. Petra, tako da bo ta častila ljubljanska župna cerkev, ki je po mnenju strokovnjakov najstarejši božji hram med Slovenci sploh, dobila lep in reprezentativno mogočno obliko, za katero je izdelal načrte naš sloveči arhitekt Vurnik. Tako bo sv. Peter po notranjščini in zunanjščini najlepša cerkev v Ljubljani in ena najlepših v Sloveniji sploh. Najbolj praktičen je tak način prispevanja, ker se bo res nabralo toliko, kolikor je potrebno, in tako, da se bo občutilo čim manj oziroma veliko manj, kakor če se treba vsak čas obračati na ljudi s prošnjami za darove, na koncu pa stvar še vedno ni narejena in urejena, kakor bi se morala. Menda bo to priznal vsak objektivni človek.

Nikakor pa tega nečemo razumeti tisti gospodje pri »Jutru«, ki ne bodo za šentpetersko cerkev plačali nobenih prispevkov, se pa takoj oglašajo, kadar se jim nudi prilika, da se dražijo protiklerikalni instinkti. Tudi ob tej priliki so se vznemirili in priobčevali članke v »Jutru« in v »Slovenskem narodu«, da dajo duška strupenemu sovraštvu proti katoliški Cerkvi in njenim potrebam. Morajo pač v rednih presledkih naši javnosti nujati dokaz, da v uredništvu v Knafljevi ulici še nikakor ni izginil oni zlobni in frivolni duh, ki se je bil tam naselil pred kakšnimi štiridesetimi leti in polnil predale teh listov z antiklerikalno brozgo, s katero polnijo danes svoja glasila samo še naši markisti. — Pripričani smo, da bo pretežna večina posestnikov davek za obnovo cerkve sv. Petra rada plačevala, da se zadeva te obnove vendar enkrat končno uredi v splošno zadovoljstvo, v kras našega mesta in v ponos fare. »Jutru« samo priznava, da pokojni župnik take vsote s pomočjo prostovoljnih prispevkov niti malo ni mogel zbrati, tako da je ostalo pri delnih popravilih, s katerimi se je sicer storilo najnujnejše v notranjosti, in sicer večinoma na zelo lep in srečen način, dočim zunanjsčine nikakor ni bilo mogoče temeljito popraviti in predelati. »Jutru« opozarja na zgled pokojnega župnika Malenčica, ki je cerkev popravil skoraj izključno s svojimi lastnimi sredstvi, zakar se je treba pokojnega gospoda gotovo spominjati z globoko hvaležnostjo. Toda vsakdo bo priznal, da so to redki in izjemni primeri, ki jih ne gre sedaj postavljati za pravilo, ko se bo menda po vsem svetu težko našel en sam župnik, ki bi mogel žrtvovati za obnovo svoje cerkve blizu dva milijona dinarjev iz lastnega žepa. Tudi edinega gozda, ki ga ima

šentpeterska župnija in trnovske parcele ne kaže odprodajati, ker bo pač cerkev tudi po svoji zunanji obnovi imela še vedno znatne stroške za vzdrževanje, notranja dopolnila in podobno.

Gospodje pri »Jutru« in »Slovenskem narodu« naj le mirno zaupajo zastopnikom občin šentpeterske župnije, da so našli najboljši izhod, in naj ne zagovarjajo prejšnjega občinskega sveta, ki je, kakor nam je sedaj izdalo »Jutru«, tako rešitev preprečil, kakor je preprečil oziroma tudi marsikatero druge dobre in potrebne reči ni naredil. — Svoje prave namene kažejo naši framasoni s tem, da sedaj po šentpeterski fari agitirajo zaradi te zadeve za odstop iz katoliške Cerkve v pravoslavlje ali v tako imenovano starokatoliško cerkev. — Gospodje, ki so to aranžirali, naj izstopijo kar sami, ker katoliški Cerkev za takimi svojimi člani gotovo ne bo preveč žal, ljudje pa jim gotovo ne bodo nasledili. Sicer pa so ti gospodje kaj smešni; saj morajo pravoslavci za potrebe svoje cerkve plačevati več kot dvakrat toliko, nego bodo sedaj skozi deset let plačevali katoliški posestniki v šentpeterski fari. Res je zloba, združena z neumnostjo, najhujša stvar na svetu.

Trbovlje

Nova maša. V nedeljo ob 10 bo imel novo mašo g. Kurent Alojz, trboveljskega rudarja sin. Ze sprejem novomašnika je bil izredno lep, saj so mu Trboveljanci postavili kar 11 slavalokov, ob cesti pa, koder se je vozil s kolodvora, ga je pričakovala in veselo pozdravljala velika množica. Novomašniku želimo v njegovem dušpastirstvu obilno božjega blagoslova.

Skrivnost sv. maše. V nedeljo popoldne ob 4 se vprizori v Društvenem domu krasna igra »Skrivnost« av. mašar na čast novomašniku. Igro spremlja Krekov pevski zbor ob sodelovanju društvenega orkestra.

Vrat si je prerezal. Živčno bolni rudar Kaplar Franc, si je, ko je prišel v torek ob 3 popoldne iz službe, prerezal vrat. Šele pred nekaj dnevi je prišel iz bolnišnice. Drugače je bil pa vester in marljiv delavec.

Seba na Kitajsko

Praga, 22. julija, c. Bivši češkoslovaški poslanik v Belgradu in Bukarešti Jan Seba je bil imenovan za poslanika na Kitajskem.

Belgrajske vesti

Belgrad, 22. julija. m. Na posredovanje obeh slovenskih ministrov je finančni minister izdal odlok, s katerim se ustanovi nova katastrska uprava za okraj Škofja Loka s sedežem v Škofiji Loki.

Belgrad, 22. julija. AA. Pod pokroviteljstvom Nj. Vis. kneza namestnika Pavla bo 11. in 12. septembra t. l. velika konjska razstava. To bo prva velika razstava konj iz vse države po rasah in iz vseh krajev. Pričakuje se z velikim zanimanjem, ker bo pokazala, s kakšnim konjskim materialom razpolagamo v naši državi.

Belgrad, 22. julija. m. Za sodnika okrajnega sodišča v Slavovski Požegi je postavljen dr. Ivan Pšenčnik; za pomožno manipulantinjo X. skup. je postavljena v Maribor I poštna zvičnica Ana Blazin.

Obremenitev prog in osebja pri naših železnicah

Dohodki naših železnic dokazujejo uspehe materialnih in osebnih žrtv. Zato se nam zdi potrebno v kratkem analizirati bremena prog in osebja, da vidimo, v koliko je klic po zbolšanju prog in gnotnega stanja osebja opravičen. Naravno je, da ta slika ne more biti popolna, ker manjkajo podatki o stanju prog in njihovih potrebah, o finančnih dotacijah posameznih ravnateljstev in najnovjši podatki o številu osebja in ker tudi sama železniška uprava ne vodi računa o potrebi deljivosti dohodkov po posameznih ravnateljstvih in progah, na podlagi katerih bi se mogla šele voditi resnična komercialna politika po načelu rentabilnosti posameznih prog.

Obremenitev prog in osebja se morejo lepo prikazati na podlagi števila naloženih vagonov in osebja, da vidimo, v koliko je klic po zbolšanju prog in gnotnega stanja osebja opravičen. Naravno je, da ta slika ne more biti popolna, ker manjkajo podatki o stanju prog in njihovih potrebah, o finančnih dotacijah posameznih ravnateljstev in najnovjši podatki o številu osebja in ker tudi sama železniška uprava ne vodi računa o potrebi deljivosti dohodkov po posameznih ravnateljstvih in progah, na podlagi katerih bi se mogla šele voditi resnična komercialna politika po načelu rentabilnosti posameznih prog.

Obremenitev prog in osebja se morejo lepo prikazati na podlagi števila naloženih vagonov in osebja, da vidimo, v koliko je klic po zbolšanju prog in gnotnega stanja osebja opravičen. Naravno je, da ta slika ne more biti popolna, ker manjkajo podatki o stanju prog in njihovih potrebah, o finančnih dotacijah posameznih ravnateljstev in najnovjši podatki o številu osebja in ker tudi sama železniška uprava ne vodi računa o potrebi deljivosti dohodkov po posameznih ravnateljstvih in progah, na podlagi katerih bi se mogla šele voditi resnična komercialna politika po načelu rentabilnosti posameznih prog.

Vseh nal. vagonov	v od. Nač. uslužb.	Na 1 km v notr. države	stotih odpade vag. odp. vag.
Belgrad	134.336	18.3	7.7
Ljubljana	135.135	18.5	7.7
Sarajevo	123.118	16.9	12.3
Subotica	125.288	17.1	14.0
Zagreb	213.843	29.2	13.9
Skupaj	731.720	100.—	Sred. 78.2

Po številu naloženih vagonov se nahaja ravnateljstvo Ljubljana z ozirom na delež na drugem, z ozirom na obremenitev osebja na prvem in z ozirom na obremenitev prog na drugem mestu. (Podatki so avtentični.)

Ni pa obremenitev edina. V blagovnem prometu igrajo važno vlogo tudi tranziti, oziroma direktni inozemski promet. Po avtentičnih podatkih s katerimi razpolaga Narodna banka, je znašalo število vagonovskih pošiljk, ki so prišle v prvih 6 mesecih na naše proge iz prog:

	1937	1936
italijanskih žel.	20.050	14.752
avstrijskih žel.	22.936	14.500
ogrskih žel.	14.623	9.320
rumunskih žel.	679	262
bolgarskih žel.	1.620	1.412
grških žel.	244	105
čez pristanišča	934	2.074
Skupaj	63.086	42.425

Od tega števila odpade na obmejne prehode ljubljanskega ravnateljstva 67%, zagrebskega 12%, subotiskega 14%, belgrajskega in sarajevskega (pristanišča) 7%. (Da so se dohodki inozemskih prometov znižala za 37 milij. dinarjev istočasno, ko se je dejansko promet povečal, dokazuje, da je uprava spremenila svoje inozem. tarife (znižala davke).)

Na podlagi gornjih števil je jasno, da odskoči vijolik številka obremenitve prog in osebja ljubljanskega ravnateljstva in da so trditve o enakosti obremenitev in potreb posameznih ravnateljstev ne samo močno nestrokovne, marveč tudi hudo nerazne. Pri tranzitih ne igra vlogo samo stroj in strojevodja s kurjačem, marveč je potrebno tudi vlakospremo osebje in če ljubljansko ravnateljstvo tira ljudi do izčrpanja, je kriva nepoučenost uprave, ki bi morala vedeti, da morajo biti tranzitni vlaki prav tako polnoštevilno zasledeni z osebjem kot potniški, samo je razlika v tem, da se pri zadnjih nahajajo sprevodniki v potniških vozovih, pri prvih pa na zavorah.

Prepričani smo, da nepoučenost ni nameravana, marveč je bolj posledica površnosti upravnih faktorjev, ki so z delom preobremenjeni, kar je popolnoma razumljivo, ako pomislimo, da vsi osrednja uprava skoro vse funkcije, katere v vseh kulturnih državah vrše popolnoma samostojno pokrajinska železniška ravnateljstva in celo velik del onih funkcij, ki so pri mnogih inozemskih železnicah pridržane samim postajam.

Napori vlade na gospodarskem področju se zrealizirajo brez vsakega dvoma tudi na železniško prometnem področju. Kolonije blaga, katere so se pri nas odprle v zadnjih dveh letih dokazujejo v polni meri napredek, kar vidimo iz sledečega:

	normalnotirne proge	ozkotirne proge	skupaj
1933	475.752	143.947	619.699
1934	499.825	131.388	631.214
1935	484.674	130.390	615.064
1936	501.853	131.452	633.305
1937	576.658	155.062	731.720

Povečanje v letošnjem letu znaša napram lanskemu letu, v prvem polletju 98.656 vagonov ali 15.5%. Absolutno povečanje v celotnem letu znaša 112.021 vagonov ali 18%.

Da se je notranji promet ne samo prividno in slučajno popravil, dokazuje stalno naraščanje števila naloženih vagonov v zadnjih petih letih:

	1932	1933	1934	1935	1936
	1.427.561	1.378.357	1.401.799	1.458.628	1.514.095

Stvarno se kaže poboljšanje tudi pri posameznih ravnateljstvih, kar dokazujejo sledeče številke:

Število naloženih vagonov v prvem polletju:				
Ravnateljstvo	1936	1937	Povečanje v %	
Belgrad	119.559	134.336	12.2%	
Ljubljana	123.644	135.135	9.2%	
Sarajevo	99.213	123.118	24.0%	
Subotica	99.760	125.288	25.6%	
Zagreb	191.129	213.843	11.9%	
Skupaj	633.305	731.720	Sredina	15.5%

Stanje svetovne trgovske mornarice

Lloyds Register of Shipping je izdal 104. izdajo svojega »Register Book«, ki vsebuje podatke o stanju in spremembah v svetovni mornarici. Po teh podatkih je svetovna trgovska mornarica 30. junija t. l. obsegala skupno 66.286 milij. brutotonov proti 65.064 milij. tonam v letu 1936. Povišek v tonah izkazujejo Norveška, Japonska, Anglija, Nemčija, Holandska, Italija in Kitajska. Zmanjšala pa se je tonaža v Franciji, Španiji in Zedinjenih državah.

Velika Britanija je s svojim brodomarom še vedno daleč pred vsemi drugimi državami, 26,7% svetovne tonaže je v njenih rokah. Napram letu 1914 pomeni to seveda veliko nazadovanje, kajti tedaj so Angleži razpolagali z 41,6% vsega brodomarja.

Angliji sledi po višini tonaže Severna Amerika s 14,3%, Japonska s 6,9%, Norveška s 6,7%, Nemčija s 6%, Italija s 4,9%, Francija s 4,4% in Holandska točno s 4%.

Leta 1914 je le 3608 ladij imelo tonažo večjo kot 4000 ton, sedaj pa spada v ta velikostni razred 6582 ladij, 514 od teh jih je imelo tonažo večjo kot 10.000 ton, 76 pa večjo kot 20.000 ton.

Zanimivi so podatki glede pogona ladij v letu 1937 v primeri z letom 1914. Sedaj kurijo 47.80% vseh ladij s premogom proti 88,84% v zadnjem predvojnem letu. Istočasno pa se je dvignil odstotek z oljem kurjenih ladij od 2,65 na 29,84%. Delež jadrne je med letom 1914 in 1937 padel od 8,06% na 1,53%. V bodočnosti bo olje še hitreje izpodirvalo premog in jadra kot pa dosedaj, ker je delež ladij, kurjenih s premogom, velik zlasti med starejšimi ladjami in se bo postopoma zmanjševal, kakor bodo te ladje izločene od uporabe.

Kmetijski dolgi. V zvezi z uporabo čl. 36 uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov ter pravilnika o zamenjavi zadolžnic z novimi obligacijami in glede na vprašanja nekaterih dolžnikov, kaj ima dolžnik podvzeti za plačilo svojega dolga zasebnemu upniku, kadar ta sam ničesar ne podvzame za povračilo terjatev, se objavlja prizadetim, da ima dolžnik, v kolikor zasebni upnik ne pokrene postopka v emisiji pravilnika za zamenjavo zadolžnic z novimi obligacijami pravico zahtevati, naj pokrene ta postopek sodišče, ker v nasprotnem primeru dolžnikom ne bi bilo mogoče plačati dolga svojim upnikom v rokih, ki jih je predpisala uredba, preden se z novo obligacijo ne določi nov iznos dolga.

Potniški promet na železnicah v maju. Po uradnih podatkih direktorja državnih železnic so železnice prevozile v maju 4.373.251 potnikov, od tega odpade na potnike z normalnimi voznimi kartami 2.868.736, na potnike z ugodnostmi in režijskimi listki ter ostalimi pa 1.504.515. Leta 1936 v mesecu maju so železnice prevozile 3.396.010 potnikov, povšanje znaša torej 977.241 ali 28,7%.

Železarna v Varesu nabavlja 100.000 ton koksa. Te dni je bila razpisana licitacija za nabavo koksa, ki ga potrebuje državna železarna v Varesu. Zanimivo je, da je sedaj razpisana licitacija za nabavo 100.000 ton koksa, dočim je prej nabavljala železarna le 35.000 ton. Povečanje nabave koksa je dokaz, kako sta povečala kapaciteta železarne in povpraševanje po sirovem železu.

Državni dolgi. Zedinjenih držav rastejo. Državni dolgi Zedinjenih držav so znašali sredi julija 1936 36,6 milijarde dolarjev. Od tedaj so narasli za 3 milijarde dolarjev, tako da znašajo sedaj blizu 40 milijard.

Čehoslovaška znižala carino na jugoslovanske slive. Čehoslovaška je dovolila, da je že z 20. t. m. stopila v veljavo pogodbeni carinska postavka za uvoz sliv iz Jugoslavije v znesku 15 Kč za 100 kg (v zabojih ali košarah). Ta znižana carina bo v veljavi letos od 20. t. m. do 31. avgusta, dočim je prejšnja leta veljala samo od 15.—31. avgusta.

Francoski frank še vedno slab. V Londonu je francoski frank notiral 133 in je dosegel s tem zaenkrat najnižjo točko. Padec je prišel vkljub raznim ukrepom, ki jih je sklenil ministrski svet v svrhu vpeljavitve ravnotežja v proračunu.

Borza

Dne 22. julija 1937.

Denar

Angleški funt je ostal na naših borzah neizpremenjen in je notiral v Ljubljani 238, v Zagrebu 237,20—238,80 (238) in v Belgradu 237,20—238,80. Avstrijski šilling je splošno popustil in je notiral v Ljubljani 8,40—8,50, v Zagrebu 8,35—8,45 (8,40) in v Belgradu 8,38 bl.

Nemška marka je notirala na ljubljanski borzi 12,71—12,91, v Zagrebu 12,655—12,855, za ultimo avgust 12,51—12,71, za 15. september 12,525 do 12,725, za ultimo september in 15. oktober 12,50 do 12,70 in za ultimo oktober 12,49—12,79.

Grški boni so notirali na zagrebski borzi 29,15—29,85 (29,38), na belgrajski pa 29 den.

Lire so nudili v Belgradu po 218.

Pesete so nudili v Zagrebu po 300.

Ljubljana — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 hol. gold.	2400,16—2414,75
Berlin 100 mark	1749,02—1762,90
Bruselj 100 belg.	731,44—736,51
Curih 100 frankov	996,45—1008,52
London 1 funt	216,16—218,21
New York 100 dolarjev	4312,25—4348,56
Pariz 100 frankov	161,26—162,70
Praga 100 kron	151,54—152,64
Trst 100 lir	228,20—231,28

Devizni promet je znašal na zagrebski borzi 3.323.023, na belgrajski pa 701.000.

Curih. Belgrad 10, Pariz 16,125, London 21,72, New York 435,75, Bruselj 73,35, Milan 22,975, Amsterdam 241, Berlin 175,60, Dunaj 82,65 (82,20), Stockholm 112, Oslo 109,15, Kopenhagen 96,95, Praga 15,21, Varšava 82,70, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 4,54, Buenos-Aires 132.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 89—91, agrarji 52—53, vojna škoda promptna 407—409, begl. obv. 72—73, 8% Bler. pos. 96—97, 7% Bler. pos. 85—86, 7% pol. DHB 98—100, sev. agrarji 51—53, Trboveljska 230—235.

Zagreb. Drž. pap.: 7% invest. posojilo 89 den, agrarji 53 bl, vojna škoda promptna 407,50—408,25 (408), begl. obv. 72—72,50 drobni, dalm. agrarji 75—75,50, 7% Bler. pos. 84,75—85,25 (84—85,25), 8% Bler. pos. 94—95, 7% etab. pos. 87 den. — Delnice: Narodna banka 7150 den, Priv. agrarna banka 193 den, Trboveljska 245 den (?), Gutmann 55—60, Osj. sladk. tov. 185—205, Osj. livarna 200 bl, Ragusea 305 den, Oceanija 280—300.

Belgrad. Drž. pap.: 7% invest. posojilo 90 den (90,50), vojna škoda promptna 407—408,50, sev. agrarji 52,25 den, begl. obveznice 76,50—76,75, dalm. agrarji 74,75—75 (74,75), 8% Bler. posojilo 94,50—96, 7% Bler. posojilo 85—85,75, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 den. — Delnice: Nar. banka 7156, Priv. agrarna banka 198—199 (198).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenična moka: bč. 179—182, sre. slav. 176—179, ban. 175—182, bač. ladja Tisa in Begej 188—190. — Vso po 78 kg in 2%. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence slabša. Promet velik.

Živina

Sejamsko poročilo iz Kranja od 19. julija:
Cene goveje živine so bile sledeče: vol 1. vrste 6,50 din, II. vrste 6 din, III. vrste 5,50 din; telice 1. vrste 6,50 din, II. vrste 6 din, III. vrste 5,50 din; krave 1. vrste 5,50 din, II. vrste 5 din, III. vrste 4,50 din; teleta 1. vrste 8 din, II. vrste 7 din za 1 kg žive teže.

Prašiči špeharji 9 din, prašiči pršutarji 8 din za 1 kg žive teže.

Cene goveje živine in prašičev so ostale od zadnjega sejma v glavnem neizpremenjene.

Goveje meso 1. vrste 10—12 din, II. vrste 8 do 12 din, III. vrste 7—9 din za 1 kg.

Svinjina 16 din, svinjska mast 19 din, slanina 24 din, čisti med 24 din, neprana volna 24 din, oprana volna 32 din za 1 kg.

Slovenska scena

Včeraj je obiskal naše uredništvo g. Jože Borko, ustanovitelj »Slovenske scene«, ki družni skupnem delu absolutne dramatičnosti. Dal je pojasnila o smotih te skupine mladih ljudi, ki si sami utirajo pot, ko niso na drug način našli svojih izobrazbi in hotenju odgovarjajoče pritegnitve k delu.

»Nameni, ki so vodili mene in moje tovariše, da smo osnovali Slovensko sceno, so mnogoterj. Predvsem moram poudariti, da se mladi igralci sebi primerno razvije in raste same v skupnosti, ki ji je tako po letih, kakor po izkušnjah in nazorih na življenje doraseli. Menda velja ta zakon za vsa kršna skupna dela. Pomisliti je namreč treba, da mlada umetniška osebnost kaj lahko izgubi pogum, če jo okoliščine in življenje prisilijo na delo med ljudmi, ki so jo po dozorelosti prerasli. Zgledov za to trditve bi lahko veliko našel. Menim, da je to eden od osnovnih povodov za tkz. avantgardno igralsko skupino. Drugi nič manj važni povod je naše prizadevanje, da damo možnost razvoja mladi, sodobni slovenski drami. Če ne bi trdnorovali v polnovredno tvornost slovenskih dramatikov, se ne bi v nobenem primeru upali na plan. In ne samo to, prepričani smo tudi, da pozitivno, zdravo in zares smotno delamo lahko samo tedaj, če služimo izključno slovenski drami. Predvsem mladi slovenski drami. Samo na ta način namreč bomo po svojih močeh doprinesli svoj delež k utrjevanju naše narodne individualnosti in samozvesti.

Zdaj smo gostovali naokrog z mojo dramo »Rafaela Ferrari in njena Marija«. Sprejeti smo bili povsod odlično. Jasno, da so nas prvi uspehi zelo močno povežali. Kot avtorju ni je nemogoče, da bi se dalje pomudil ob lastnem delu. Kot druga premiera je predvidena tragična kronika »Lincolna« Ivana Mraka. Ker sem oskrbel pred leti češki prevod, bodo po čudnem naključju delo izvajali istočasno pri nas kot v Pragi. Mrakov »Lincoln« je po zamisli kot izvedbi tako novo umetniško-

Slovenska narodna opera v Rogški Slatini

Gostovanje slovenske opere iz Ljubljane v soboto 17. in v nedeljo 18. juliju je bilo za Rogško Slatino in bližnjo okolico res omembe vreden dogodek. V soboto je napolnil zdraviliško kino dvorano Rossinijev »Seviljski brivec« skoraj do zadnjega kotička; predstave se je udeležil tudi vojni minister arm. general g. Marič, ki je na zdravljenju v Rog. Slatini, razen njega pa tudi vsi odličnejši zdraviliški gostje najrazličnejših narodnosti; seveda so se tudi domačini iz Rog. Slatine in bližnjih krajev udeležili v velikem številu.

Smejo smemo trditi, da je bil »Seviljski brivec« podan tako, da so tuji dobili najboljši vtis o naši operi. Koloraturna pevka gđc. Zupevčeva, o kateri je dejal zagrebski gledališki strokovnjak, da je ena najboljših tovrstnih pevk v Jugoslaviji, je pela posebno v 3. dejanju veliko arijo »Glej sončni svit« tako, da bi je bil sam Rossini, če bi jo slišal, vesel. Bila je ta arija tako kot cela »Rosina« gđc. Zupevčeve glasbeno-tehnično in v čustvenem miline polnem podajanju razodetje, kakršno je najti le na največjih odrih g. Rus Marjan, slovenski basist iz Zagreba in že sedaj pevec velikega formata, je vstvaril v tej operi tako odlično kreacijo s svojim polnim, mogočnim glasom, ki ima neverjeten obseg, da ostane poslušalec v trajnem spominu. Izkazal se je tudi baritonist g. Janko s »Figaro«, da je bil že po prvem nastopu deležen posebnega aplavza. Seveda je tudi »grof Almaviva« g. Gostiča dosegel vse priznanje, dočim je groteskna komika g. Zupana (»Bartolo«) prijetno zabavala občinstvo. Orkester (zmanjšani orkester ljubljanske opere, kateri stalno igra v Rog. Slatini) je za to dvorano zadostoval ter je prav dobro igral, le zbor bi smel biti nekoliko večji. Motila pa je v zadnjih treh spremembah (dejanjih, sceneriji, ki se ni skadala s slogom glasbe, ker je bila na odru predstavljena primitivna soba mesta salona v rokokou; se pač ni v naglici dalo napraviti popolnoma tako, kakor bi to zaslužila predstava, ki je bila v pevskem pogledu na nenavadni višini.

V nedeljo 18. julija je bila vprizorjena Puccinijeva »Madame Butterfly«. Tudi ta opera je napolnila dvorano. Ta večer se je posebno odlikoval g. Gostič. Ga. Gjurgjenac-Gavella je bila tudi to pot priznana izvrstna »Butterfly« in je ta vloga menda ena izmed njenih najboljših ustvaritev pevsko in igralsko, kar je občinstvo ob odprtem odru priznavalo. Mogočno in močno dramatično je »Suzuki« podala ga. Kogejeva, katere obsežen mezosopran ima znamenite kakovosti. Tudi gosp. Janko se je ta večer ponovno izkazal. Orkester je bil boljši kot prvi večer, zbor pa bi bil tudi to pot močnejši. Scenerija je bila dobra.

Obe operi je vprizoril operni dirigent gosp. Neffat, kateri ima obenem z aglino sedenjo upravo zdravilišča največ zaslug, da je slovenska narodna opera nastopila lani in letos v Rogški Slatini. Kdor ne ve, kaj pomeni operno predstavo, ki mora doseči resno umetnostno višino, improvizirati, če prav so sicer pravi umetniki-pevci na razpolago, ne ve oceniti zaslug priridelca in dirigenta.

Glede kino-dvorane, v kateri so operne predstave in ki je bila sezidana pod prejšnjim ravnateljem, bi omenili, da stavbarsko po zunanosti ni posrečena. Z neprevlečnimi stroški bi se dalo iz te dvorane pririditi čisto prijazno intimno gledališče, če bi preuredili tudi oder in ga nekoliko boljše opremili. Prepričani smo, da bo to storila sedanja zdraviliška uprava pod vodstvom delavnega in uvidnega g. upravnika Gračnarja, pod katero so se začela v Rog. Slatini operna gostovanja, ki so za goste gotovo privlačnost prve vrste, če bodo le razmere dopuščale.

Gostovanja slovenske opere pa niso le za zdraviliške goste pridobitev, temveč tudi za naše poželje, ki ima vsaj enkrat na leto priložnost, da sliši domačo opero. In to je tudi dosti vredno.

Ko smo slišali v Rog. Slatini obe operi, smo na žalost tudi zvedeli, da bo naša opera in z njo Slovenija izgubila le letošnjo jesen dva resnična operna umetnika, gđc. Zupevčeva in g. Gostiča. Oba pojdetja v Zagreb in od tam kmalu nato najbrž med veliki svet iskati slave in je le škoda, da ju ni mogoče obdržati v Ljubljani. Slišali pa bomo še oba v Rog. Slatini v soboto 14. avgusta, ko bo spet vprizorjen »Seviljski brivec« in pa v nedeljo 15. avgusta. Prvi dan bo vprizorjen še enkrat »Seviljski brivec« z gđc. Zupevčovo, v nedeljo pa »Prodana nevesta« z g. Gostičem, na kar že sedaj opozarjamo okolico.

— ra —

Kmetijski pridelki: pšenica 200 din, ječmen 195 din, rž 195 din, oves 190 din, koruza 145 din, fižol 300 din, krompir 200 din, lucerna 200 din, seno 75 din, slama 50 din, bruske 1. vrste 1200 dinarjev, II. vrste 800 din, III. vrste 600 din, češnje 1. vrste 1000 din, II. vrste 900 din, III. vrste 800 din, pšenična moka 300 din, koruzna moka 250 din za 1 q.

Mleko 3 din liter.

Kulturni obzornik

Poziv slovenski javnosti

Po naročilu knjižne založbe »Grohar« v Ljubljani sestavljam podpisani obsežno biografijo velikega slovenskega skladatelja Emila Adamiča. Zbirajoč podatke o njegovem življenju in delu, se obračam tem potom na vse njegove številne prijatelje, ki so bili z njim v ožjem stiku, da mi sporočijo podatke o pokojnikovem zunanem in notranjem življenju, zlasti pa o njegovem kompozitorskem delu. Ker bo knjiga obsegala poleg biografskega dela tudi po možnosti točen seznam vseh Adamičevih tiskanih in rokopisnih skladb, naprošam predvsem one, ki so v posesti katerikoli skladateljevih rokopisov, da mi jih stavijo na razpolago ali mi vsaj pošljejo točen popis v poštev prihajajočih skladb, in to najkasneje do 1. septembra t. l. Vposlane skladbe bom takoj po pregledu vrnil lastniku. Eigar ime bo tudi navedeno v seznamu skladb. S to prošnjo se obračam zlasti na pevovodje podeželskih društev, na katere se nisem mogel direktno nasloviti.

V Ljubljani, dne 20. julija 1937.

L. M. Škerjanc,
prof. drž. konservatorija.

Knjige Goriške matice

Pred kratkim so prišle knjige Goriške matice (Unione Editoriale Goriziana), ki po dobro zasnovanem načrtu izdaja svoj leposlovni, poljudnoznanstveni in zabavni tisk. Ni treba posebno poudarjati, kolikolega prosvetnega pomena je nje-nim delom na ozemlju, kjer so politične razmere že tesno zadržale slovensko besedo, da je skoraj presahnila vsaj med najmlajšimi. Ni pa dolgo tega, ko je bila javno poudarjena volja, da bodo zanke popustile in dovolile nekaj svobodnega

dih. Zato so te knjige velike važnosti, ker na eni strani varujejo in negujejo gilo in lepoto slovenskega jezika, na drugi strani pa približujejo slovenskemu ljudstvu duhovne vrednote v materinski, ki edina lahko seže prav do notranjega človekovega sveta. Knjige Goriške matice dobro vršijo to nalogo.

Za zdaj omenjamo poljudnoznanstveni zbornik »Luč«, ki ima na prvem mestu opisano življenje in označeno delo Ivana S. Turgenjeva. Ta spis I. Drena je sestavljen na podlagi številnih virov ter s poznavanjem in umevanjem, ki ga ima avtor sam. V kratkih in izrazito pisanih poglavjih označuje Dren novele, povesti, romane ter pesmi, igre, pisma in spomine Turgenjeva

V zelenem peklu je izginil

Polet nad neskončnimi pragozdovi Brazilijske - Konec polkovnika Fawcetta

(Nedavno je odšla približno 40 mož močna brazilska ekspedicija v pokrajino Mato Grosso, ki boče — mimo drugega — tudi dognati poizvedbe o angleškem polkovniku Fawcettu. Pričujoči članek govori o teh krajih in o polkovniku.)

Angleška pilota Etherton in Barlon, ki sta pripadala oni letalski ekspediciji, ki se ji je leta 1933 kot prvi posrečilo preleteti Mount Everest (najvišji vrh sveta) sta nedavno izdala knjigo svojih spominov na ta polet. V knjigi z imenom »Po stopinjah osvajačev« opisujeta, kako sta z zrakoplovom in letalom sledila potem pustolovcev (iz dobe osvajačev krog leta 1500), nad Atlantskim morjem in po Novem svetu, zlasti po Južni Ameriki. Z »Grofom Zeppelinom« se peljeta preko afriškega ozemlja v Brazilijo, na potih skozi južnoameriške države pa se vozita večinoma z nemškimi hidroplani. — Najbolj zanimivo in napeto poglavje v omenjeni knjigi pa je tisto, ki se bavi z usodo polkovnika P. H. Fawcetta, ki je bil leta 1925 zapustil Anglijo, da bi s svojim sinom in nekim rojakom deloma preiskal in preomljal »Mato Grosso«, zeleni peklo brazilskega pragozda. Ta »Veliki gozd« (Mato Grosso) je še neodkrit svet, zapečaten knjiga. Njegove džungle so do tedaj bile nedostopne in indijanska plemena, ki ondi živijo in stalno pobijajo drug drugega, še zmeraj čakajo na znanstvena doseganja.

Dežela strahov.

Mato Grosso — kakor govori knjiga o njem — je po večini še neraziskana pokrajina, ki obsega 160.000 kvadratnih milj; največji del te pokrajine pokrivajo neprodorni gozdovi. V tej čudoviti deželi je nešteto divjih Indijancev, ki živijo po plemenih in ki se samo vojskujejo. Tu ni ne poti ne steze, ni ničesar sličnega. Tu tudi ni nobenih jask, pač pa se pretakajo reke na vse strani. Radi drevesnih krošenj in gostih grmov ni videti neba. Le malokdaj zapihlja kaka sapica skozi ozke špranje neprodornega vejčja. Če hočejo Indijanci prekositi rek, posekajo drevo, vržejo deblo čez reko in po takem »mostu« pridejo na nasprotni breg. Večina teh rek kar mrgoli samih plazilcev in čudnih povodnih živali.

Mato Grosso je dežela strahov in težko si more človek misliti kaj bolj strašnega kot to, da kdo zaide v teh džunglah. Tu je vse strahotno: zverine se plazijo po tleh, mogočne kače vise na vejah, pota so temna in mrka in brez razgleda na nebo. Po tedne in tedne dolgo tavaš po teh strašnih teminah in se venomer bojiš, kaj te bo napadlo.

Pot v nič.

In v to zagonetno, pošastno deželo je pred leti odpotoval Fawcett, nevarno početje, ki je pa obetalo bogato žetev, zakaj še noben beli človek ni bil nikoli v teh krajih.

Vse so že poizkušali, da bi zvedeli, ali Fawcett še živi in kaj se je z njim zgodilo. Vemo le to, da se je odpravil na mejo neznanega sveta, da je izginil v pragozd in se ni nič več povrnil.

Po svetu so se že razširile vesti, ki vedo povedati, da biva Fawcett in njegova spremljevalca globoko v Mato Grosso pri Indijancih, vendar ni nobenega dokaza za resničnost teh vesti. Fawcettova gospa upa, da njen mož še živi, dasi je to upanje skoraj brez podlage.

Kaj so raziskovalci zvedeli.

Ameriški raziskovalec Dyoot je pred nekaj leti skušal razvozlati to uganko. Odpravil se je iz Cuyabe (na bolivijsko-braziljski meji) in dospel do Ria Culuenta. To je bila tista smer, v kateri je Fawcett pri vstopu v Mato Grosso izginil. Na svoji poti je Dyoot naletel na razna indijanska plemena, ki so mu povedala, da je Fawcett prebrazil reko in da je krenil na vzhod. Ondotna pokrajina je porasla z visoko travo in če hoče človek dalje, si mora delati pot z nožem in s sekuro, preden dospe do pravega pragozda.

Indijanci so pripovedovali, da so več dni videli taboriščne ognje Fawcetta, kako so se oddaljevali po nižavju, a nato ni bilo več videti dima taboriščnega ognja, kar je bil dokaz, da je Fawcett s spremstvom dospel v obraslo pokrajino ali pa so ga umorili Indijanci, ki bivajo na robu Mata Grossa.

Pred petimi leti se je odpravila druga ekspedicija, zdaj z neke ameriške univerze, da bi dognala skrivnost, vendar ni ničesar novega dosegla in je ostalo pri novicah Dyoota.

Ali je bil konec tak?

Kdor je videl tiste pokrajine in je imel priliko preleteti jih, ne more niti malo dvomiti, da je Fawcett mrtev. Zeleni braziljski peklo zna dobro čuvati svoje skrivnosti.

Ko sem bival v Braziliji, sem dobil nekega potnika, ki je bil nedavno v Mato Grosso in ki je poznal deželo z bolivijske in brazilske strani. Povedal je, kako je Indijance izpraševal in kako je dotične kraje preiskoval, koder je Fawcett hodil,

preden je izginil v pragozdu. Kakor je omenjeni potnik dognal, je morala Fawcettova družba z najhujšimi težavami nadaljevati pot. Odtlej, ko so zapustili tako zvane meje civilizacije, pa do začeta vhoda v pragozd, so imeli za seboj že vrsto težavnih maršev.

Zvečer so si polskali taborišče; ob sončnem vzhodu so bili že spet na poti in venomer so jih ogražali Indijanci.

»Kaj mislite, kaj se je zgodilo z njimi?« sem vprašal svojega brazilskega prijatelja, ki je bil več raznih narečij Indijancev.

»Težko je izreči kako sodbno in ne bom se hvalil, da bi bil jaz razkril to skrivnost, a s tem, kar sem dognal, morem to zgodbo več ali manj izpopolniti,« mi je odvrnil.

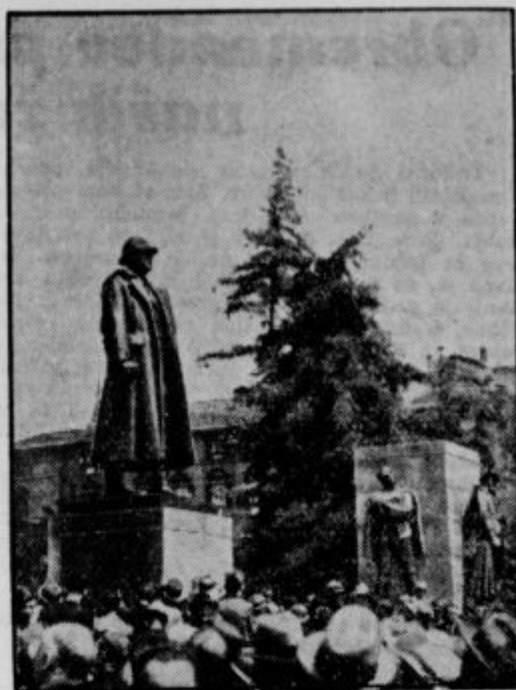
»Kakšen je bil torej konec?« sem še enkrat vprašal.

»Tako bo: Prišli so v deželo indijanskega plemena Jarumov. To plemo je pa znano, kako sovraži in mrzi vse tujce. Njih vera je ena sama vraža, oni se na najstrahotnejši način tovirajo in grdi in vse kaže tako, da so ti Indijanci napadli in umorili Fawcetta in njegove tovariše, čim so se ti prikazali na njihovem ozemlju.«

Ze leta so minila, odkar je Fawcett izginil. Steherna sled za umorom — ali karkoli že se je zgodilo —, je že zdavnaj zabrisana radi podnebne vpliva. Bržkone bi kaj dosegla le kaka obojena ekspedicija, kak vojaški pohod. Tako, kot pa zdaj vse kaže, sklepata Etherton in Barlon svojo knjigo, pa ne bo uganka nikoli zadovoljivo rešena.

Angleškemu prometnemu letalu »Caldonia« se je nedavno posrečilo preleteti severni del Atlantskega oceana. Nato je letalo napravilo več krožnih poletov nad Njujorkom.

V Turinu so te dni vprico italijanskega kralja odkrili prvi spomenik Mussoliniju.

Od povsod

Največja mesta na svetu.

Po razsežnosti ozemlja, na katerem stoji kako mesto, je največje mesto sveta — Rim, ki meri 2058 kvadr. kilometrov. Sledijo: Rio de Janeiro 1164 kvadr. kilometrov; Los Angeles 1124 kvadr. kilometrov; Brisbane v Avstraliji 997 kvadr. kilometrov; Berlin 883 kvadr. kilometrov. Po številu prebivalcev je največje mesto sveta New York 7.474.000 ljudi; Tokio 5.875.000; Berlin 4.251.000; London 4.185.000, samo mesto; z okolico pa ima London 8.475.000 prebivalcev. Pariz 4.984.000 prebivalcev. Rim 1.184.000 prebivalcev.

119 smrtnih žrtev

je bilo pri železniški nesreči ekspresnega vlaka, ki vozi iz Pandšaba v Kalkuto (Indija). Ranjenih je bilo 180 oseb.

Slavni zdravniki na znamkah.

V Avstriji bodo izdali znamke s podobo slavnih zdravnikov. Po drugih državah že imajo take znamke. Tako časti Kuba na znamki dr. Finlaya, ki je spoznal mrčes, ki prenaša rumeno mrzlico. Panama časti z znamko dr. Gorgasa, ki je o priliki gradnje Panamskega kanala preprečil nastop nalezljivih bolezni. Francija je ob stoletnici, 1923, počastila prof. dr. L. Pasteurja, ki je rešil svet pred pasjo stekline. Tudi Filipini in San Salvador sta izdala znamke svojih slavnih zdravnikov. Tako znamke so izšle tudi na Nizozemskem, v Švici, Italiji, Španiji, na Poljskem in Ogrskem.

Zidje dobijo črno pobarvani del Palestine. Crta pokrajine ostanejo pod Angleži. Ostalo dobe Arabci in se združijo s Transjordanijo.

Svetovna razstava v Njujorku

Njujork se pripravlja na svetovno razstavo, ki jo otvorijo aprila 1. 1939 in ki bo, kakor pišejo njujorski listi, sijajnejša, kot so bile doslej vse druge svetovne razstave. Organizacijski odbor je vzel za deveto prav po novih načelih. Vse dosedanje razstave, začeti z londonsko l. 1851 pa do čikaške 1933 in pariške 1937 so se ozirale na preteklost in na razvoj moderne znanosti in tehnike do današnjih dni. Njujorska razstava bo pa začela z današnjim svetom in pokazala pot v bodočnost in kaj je še mogoče doseči v prihodnosti. Senzacija te razstave bo jeklena krogla in neki obelisk. Krogla, ki je visoka 60 m, naj bi tehtala 2500 ton. Izražala bo optično prevaro, da se bo zdelo, kakor da visi v zraku med osmerobarvnimi vodometi. Ta optična prevara naj pokaže svetlobne efekte, za katere uporabljamo žaromete in drugačno razsvetljavo. V res-

nici pa bo orjaška jeklena krogla stala na osmih mogočnih jeklenih stebrih. Posebna stopnišča bodo vodila v notranjost krogle, v višino 20 m. Ondi bodo ljudje stopili na ploščado, ki bo nekako v sredini krogle. Ploščada se bo vrtila in ljudem se bo zdelo, da plavajo v zraku. Mimo njih se bodo vrstile slike navideznih vasi, mest in pokrajin. — Druga senzacija razstave bo obelisk, imenovan trilon, t. j. trioglati steber. Visok bo trikrat toliko kot beneški kampanile in borza 176 m višji kot Kipsova piramida. Po notranjosti obeliska se bodo ljudje z dvigalom dvignili na razgledni stolp. V obelisku, ki bo zaeno tudi spomenik razstave, bo vdelan zvočnik svetovne razstave. Pravijo, da bo na njujorsko svetovno razstavo prišlo najmanj 50 milijonov ljudi.

Čudovita dogodivščina

Ribič David Emmerton v Forsterju na Angleškem je pravkar hotel potegniti ribiške mreže iz morja, ko se je nenadoma prikazal 13 čevljev dolgi morski volk in skušal ugrabiti ribe v mreži. Emmerton je vzel sekuro v roke in je s svojega motornega čolna hotel na manjši čolnček, da bi dosegel morskega volka, a je pri tem padel v vodo in ga je zverina takoj napadla. Ribič je udrihal s sekuro in morskemu volku močno ranil. A morski volk se je obrnil in takoj spet napadel ribiča. Vnel se je srdit boj in le v poslednjem hipu se je ribiču posrečilo, da je ušel strašnemu žrelnu morske pošasti. Toda morski volk ga je pri tem vrget v zrak, nesrečni Emmerton je padel prav na hrbet zverine, a preden ga je morski volk vrget s hrbita, je ribič še v tretje zamahnil s sekuro po njem. S četrtem zamahom šele se je končal ta silovit boj. Morski volk se je obrnil s trebuchom navzgor in Emmerton je bil slednjič rešen.

Konjske sile iz odpadkov in smeti

Neka tvornica za papir v Združenih ameriških državah je imela velike sitnosti z odpadki, ki so daleč naokoli onečevali vode in uničevali na tisoče rib. Oblasti so poklicale ravnateljstvo tvornice na odgovor in so tvornico prisilile, naj najde kak način, da se drugače iznebi svojih smeti. Dva asistenta univerze v Washingtonu, A. M. Partianskij in H. K. Benson, sta začela delati poskuse s tekočimi odpadki, ki sta z njimi napolnila neprodušno zaprte steklene posode in jim dodala z bakterijami prenasušeno brozgo. Kakor sta omenjena asistenta nedavno poročala ameriški akademiji znanosti, so proizvajale bakterije, ko sta jih segreli do 96 stopinj Fahrenheita, skozi dva meseca vsak dan po 500 kubičnih centimetrov metanovega plina. Ta plin pa je dajal po strokovnem sežigalnem postopku tvornici 18,37 konjskih sil na uro in so ga potem uporabljali pri proizvodnji papirja. — Proizvajanje gorilnih snovi po bakterijah pa prav za prav ni nova iznajdba. Nekaj motor Fordovega sistema v neki tvornici v Greeneastlu (država Indiana) prav tako poganja plin metan, ki ga pridobivajo iz odpadkov in tvori na ta način nekakšen moderni perpetuum mobile.

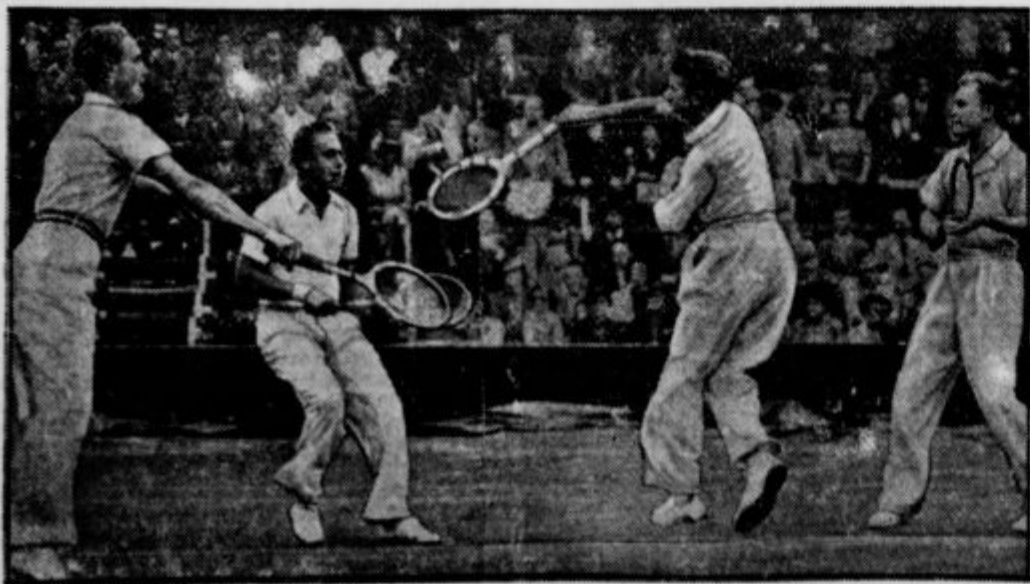
Franco in Baski

Vlada generala Franca je v San Sebastianu postavila posebno komisijo, ki sestoji iz dveh zastopnikov baskijskih pokrajinskih svetov iz Guipuzcoe in Biscaye in dveh članov nacionalne vlade. Čez 90 dni bo komisija izročila nac. vladi svoje predloge. Baski so imeli že od nekdaj posebne pravice in imeli so pokrajinske samouprave. Ze več stoletij jim ni bilo treba dajati posrednih davkov. Baski so imeli tudi svojo posebno šolsko upravo. Te posebne pravice, tako zvane »fueros«, pa je general Franco 23. junija v omenjenih dveh provincah odpravil, ker Baski niso prostovoljno pristopili h generalu Francu, ki jim je pa obljubil, da jih smejo obdržati, če se odpovedo rdečim.

Omenjena komisija išče pota, kako bi se preprečil vsakršni spor in bi Baski mirno živeli pod vlado generala Franca.

40.000 romarjev na Velehradu

Cerkvene slavnosti na Velehradu je letos obiskalo nenavadno veliko romarjev. Bilo jih je več kot 40.000, med njimi je bilo tudi več cerkvenih dostojanstvenikov in minister CSR msgr. Šrámek in podpredsednik senata dr. Hruban. Predsednik čl. parlamenta Malypeter ei je s soprogo ogledal prenovljeno baziliko in najnovejšo izkopanine, ki si jih je v dveh dneh ogledalo 10.000 oseb.

Amerika je zmagala v teniški tekmi Nemčija—Amerika za Davisov pokal. (Na desni ameriška, na levi nemška igralca.)

»Zmešalo se je tej naši ubogi kokoški! Nogometno žogo je našla, pa že 14 dni čepi in vali na njej!«

Kongres Slavica Catholicae

Ljubljana, 22. julija.

Danes poteka zadnji dan kongresa. Ob 9. dopoldne so napolnili belo dvorano Uniona udeleženci kongresa Slavica Catholicae. Najmočnejše krio po številu zavzema na tem kongresu češka delegacija z dvajsetimi bogoslovci, ki jih vodi g. prof. dr. Limpouch, ki je prvi dan v njihovem imenu prav toplo pozdravil kongres, poudarjajoč delo čeških duhovnikov pri nas v smislu cirilometodijske ideje in medsebojnega zblizanja, kar naj bi sedaj nadaljevali mladi rodovi v okrilju Slavica Catholicae. Druga večja delegacija je slovaška z dr. Klinovskim, dr. Rajcem na čelu, ki je danes imel kot prvi predavatelj izredno vnet, globok in sugestivno govor, o katerem poročamo na drugem mestu. Slovaške akademike sta zastopala gdnca Kralova in g. Kirschbaum. Druge delegacije so poslane manjše število udeležencev oziroma zastopnikov. Šele danes je prispela poljska delegacija. G. Jan Stolarski, član poljske delegacije, je bil že pred leti v Ljubljani, in je tudi danes predaval. Na kongresu so navzoči tudi trije Hrvatje in to dva bogoslovca ter g. Kriša Mlač kot zastopnik Hrvatske kat. dijaške lige v Zagrebu. Ukrajinci niso mogli tokrat poslati svojega delegata, kar je že večerajšnji občni zbor sprejel z obžalovanjem na znanje.

Predsednik kongresa g. dr. Stele je danes prebral pismo pokrovitelja kongresa nadškofa dr. Bauerja iz Stične, v katerem obžaluje, da se mu zdravje še ni toliko izboljšalo, da bi se mogel kongresu udeležiti osebno, kakor bi erčno želel. Želi kongresu kar največ božjega blagoslova in uspeha. — Za tem je prečital še pismo nadškofa Septičkega iz Lwowa, kjer ta znani, čestitljivi borec za cerkveno zedinjenje javlja, da je vzel z veseljem na znanje, da bo kongres Slavica Catholicae v Ljubljani. Želi, da bi izpolnil stavbo Kristusovega kraljestva na prostranih slovenskih zemljah, kar je posebno važno za Ukrajince, ki čutijo najbolj krvavi teror, s katerim brezbožna sovražna sila uvaja borbo v milijonih proti Kristusovega nauku. Vendar ne izgubimo upanja, da bo z našimi prizadevanji in s krvjo Odrašenika kmalu zmagal Kristus Kralj pod praporom Cerkev v novi renesansi krščanstva. V to naj sv. Duh blagoslovi ta kongres. — Za tem prečita predsednik še pozdravno brzojavko notranjega ministra dr. A. Korošca, ki iskreno pozdravlja kongres z željo, da bi v največji meri dosegel svoj namen, dalje pozdravne brzojavke škofov dr. Bonafacija in dr. Tomažiča ter brzojavki sekretariata Pax Romanae in slovenskih romarjev iz Lurda.

Prvo predavanje je imel, kot že omenjeno, g. dr. Rajec iz Bratislave pod naslovom: Papeževa enciklika Divini Redemptoris in Slovani. Govornik, ki je presenetil s svojim entuziazmom in premišljeno sestavljenim govorom, se je najprej poklonil Slovincem in naši kulturi, ki lahko služi po svoji verski, duhovni in gospodarski organizaciji za zgled in naglasil, da vidi pri nas že praktično realizirano delo, ki je najboljšje jamstvo za boj proti komunizmu. V svojem govoru je poudaril, da posledice vprav krščanstvo ono harmonično in optimistično naziranje na svet in življenje, ki se odraža že v skolastiki. Treba se bo povzpeli iz pasivnosti v močno aktivnost sprčo sodobnih časovnih zahtev in razmer, da vstane novi katoliški človek z močno individualnostjo, naravnano k Bogu v enotni povezanosti z družino, narodom in Cerkvijo. Enciklika Divini Redemptoris je jasna stilizacija poti, po kateri moramo, če hočemo reformirati svet. Odstranimo vsa medsebojno nezaupanja v smislu razpette nesloznosti, ki se je toliko že masčevala, zavračajmo birokracijo in uvedimo kooperacijo mesto nje. Vgajati moramo ljudi k osebnosti. Proti komunizmu se moramo boriti sistematsko. Omenil je tudi, da smo Slovenci s Katoliško propagando, ki je nedavno privedla kongres v Poznanje, pravi kulturni Benjamini, ki izredno veliko doprinašamo h krščanski kulturi v krogu Slovanov, ki so zmorni danes stvoriti sintezo med intelektualističnim zapadom in dilematističnim vzhodom. Treba se je združiti v močno enoto v borbi za Kristusa Kralja proti brezboštvo.

Za njim je predaval g. Jan Stolarski o nevarnosti komunizma in brezboštva za Slovane. Izognil se je poročanju o situaciji kulturnega stanja pri različnih slovenskih narodih in se bavil le z Rusijo in boljševizmom. Poudaril je procent proletariata in pasivnost mas v Rusiji, teror, despotizem boljševizma in naglasil Stalinovo izjavo, da boljševizem ne more nuditi demokracije in je zato izvedel diktaturo proletariata. Program komunistične stranke trdi, da je Moskva podpisala, da postane glavna voditeljica sovjetskih zvez celega sveta in vladarica nad vsemi ostalimi državami. Pri tem pa uvaja dvoparavost voditeljev na eni in maso na drugi strani, da brezpravnih niti ne omenjamo. Šole s pravom vred mehanizirajo in tehničirajo sodobnega ruskega boljševika, ki postaja samo še stroj. Vsaka individualnost, vsaka resnično svobodna misel je potepnata, o čemer priča tudi Francoz André Gide v svoji zadnji brošuri »Povratek iz sovjetske Rusije«. Uvaja se denuncijanstvo, brezpravnost, prepustča otroke brez vsakega nadzorstva ter jih vzgaja v popolnem brezboštvo. Dobri komunist, — tako izjavljajo — ne more biti vernik v Boga. V nadaljevanju je predavatelj omenjal prejšnjo povezanost pravoslavne cerkve z rusko državo in poudaril podrejenost takratne duhovščine v vsakem oziru, kar so izrabili boljševiki. Vendar pravoslavna vera še daleč ni izkoreninjena iz ruskega ljudstva, ki se je še v ogromnem številu oklepa. Komunizma pa se oklepajo le brezposelni in materialistično usmerjeni brezbožniki, dočim se mu drugi odrekajo. Opti na vero v Boga bomo vodili katoličani najuspešneje boji proti komunizmu brezboštvo.

Sledil je referat g. J. Ambruža iz Bratislave. Naglasil je, da je sv. oči Pij XI. v svoji okrožnici prikazal komunistični sistem, ki ima nalogo rušiti krščansko kulturo. Posebno je poudaril nevarnost, ki jo predstavlja židovstvo za širjenje komunizma v sodobni družbi in med slovanstvom posebej. Oni izrabljajo v svoji internacionalni usmerjenosti znana revolucionarna gesla o svobodi, pravici in bratstvu za komunistično agitacijo. Le zdrava, organska kultura bo prerodila družabno življenje.

K besedi se je oglasil prof. Limpouch, ki je izrazil željo, naj bi se predavanja, ki so bila danes tako tehtno podajana, natisnila in razmnožila. Isto željo je izrazil tudi podpredsednik dr. Janda. — Predsednik dr. Stele je nato zaključil to tretje zborovanje kongresa.

Zaključek kongresa

Ljubljana, 22. julija.

Danes popoldne ob pol 4 so se udeleženci kongresa zbrali k poslednjemu zborovanju. Predsednik dr. Stele je prečital najprej pismo Jugoslovansko-čehoslovške lige, v katerem najiskrenejše pozdravlja kongres, obžaluje, da se ga ni mogel udeležiti njen zastopnik ter želi božjega blagoslova in uspeha za zblizanje katoliških Slovanov.

Sledilo je čitanje resolucij kongresa, ki so bile soglasno odobrene. Resolucije objavljamo na koncu poročila.

Ob koncu je predsednik sporočil predlog poljske delegacije, ki so ga navdušeno sprejeli v predhodni seji vse delegacije, da proglašajo kongres Slavica Catholicae za protektorja svojega gibanja g. prelata dr. Franca Grivea v priznanje njegovih zaslug za slovanstvo katoliško skupnost. Kongres je predlog s toplim odobravanjem in ovacijami prelata dr. Griveu sprejel.

Sledili so poslovljni govori zastopnikov posameznih delegacij. Tako je v imenu slovaške delegacije spregovoril dr. Klinovsky, ki je v svojem govoru najprej izrazil veliko veselje nad imenovanjem dr. Grivea za protektorja SC. Dalje se je zahvalil Slovincem za vse, kar so doprinesli k idealom SC. Izjavlja, da so se počutili ves čas kongresa kot med najbližjimi brati. Obenem je povabil vse navzoče prisrčno na prihodnji kongres, če se bo ta vršil v Bratislavi.

Za njim se je v imenu poljskih akademikov zahvalil predsedstvu kongresa poljski delegat g. Jan Stolarski iz Krakova, ki je naglasil, da so vsi oni, ki niso mogli priti iz Poljske na ta kongres, s srcem z nami. — V imenu češke delegacije se je zahvalil g. Kolman za bratski način prireditve kongresa, poudaril veselje nad odlikovanjem prelata dr. Grivea, ki je bil vedno velik sodelavec tudi pri Čehih v slovenskem prizadevanju. Zeli, da bi se po tem kongresu naše moči še bolj okrepile v dobrobit slovanstva. — Zastopnik Hrvatske akademike lige v Zagrebu g. Mlač se je zahvalil Slovincem za delo na tem divnem kongresu. Obžaluje, da je edini delegat iz Hrvatske, ki je Sloveniji najbližja, in je naglašal, da je kulturno delo, ki ga vodi SC s širjenjem Kristusovega duha in s prizadevanjem na polju cerkvene edinstva, edino uspešen zblizovalni način za kulturno delo v sodobnosti. Zahvaljuje se Slovincem za zelo tople sprejem in objavljuje, da bo hrvatska delegacija na prihodnjih kongresih Slavica Catholicae številnejša.

Za njim se je zahvalil v imenu čeških bogoslovcev g. prof. Limpouch iz Plzna, ki je naglasil našo veliko slovensko vernost, katero je imel priliko opaziti za svojega duhovnikovanja med koruški Slovenci, kjer je bil ob plebiscitu tudi preganjan. Izrazil je prepričanje, da bodo ti bogoslovci, ki so se kongresa udeležili v tako velikem številu, raznesli to slovanstvo katoliško idejo po češki deželi. Sklenil je svoj govor z besedami: Zaplat Buh — Bog plačaj!

Po teh govorih je predsednik dr. Stele proglasil zaključek kongresa, se toplo zahvalil pripravljalnemu odboru z dr. Viktorjem Korošcem na čelu, ki je tako lepo kongres pripravil, in dalje vsem članom kongresnega predsedstva, ki so pokazali toliko slovanstva čutenja in strpnosti na sejah in ob sestavljanju sklepov ter povabil vse navzoče na bodoči kongres z željo, naj Bog blagoslovi naše delo.

Za novi ljubljanski kolodvor

Zastopniki slovenske javnosti za poglobitev železniške proge in načrt ing. Dimnika

Ljubljana, 22. julija.

Ob nepričakovano velikem zanimanju predstavnikov skoraj vseh naših oblasti, javnih korporacij ter gospodarskih ustanov je bila danes ob pol 10. v magistratni dvorani velika anketa, ki jo je sklicala mestna občina oziroma odbor občinskega sveta za rešitev kolodvorskega vprašanja.

Anketo, ki je bila prava gospodarska manifestacija Slovenije za izpolnitev našega železniškega omrežja in za nujno potrebna javna dela v Sloveniji, je vodil ljubljanski podžupan dr. Ravnihar, deloma pa tudi načelnik odbora univ. prof. Horvat.

Zborovanje je otvoril dr. Ravnihar, ki je pozdravil vse razne odlične predstavnike, tako zastopnika g. bana, načelnika g. ing. Skaberneta, zastopnika divizijskega poveljstva kapetana Kosovca, pomočnika generalnega direktorja železnice ing. arch. Schmiedingerja, ing. Kavčiča, pomočnika ljubljanske železniškega direktorja, univ. prof. dr. Krala kot zastopnika tehniške fakultete in g. Jelačin, predsednika Zbornice za TOI.

Dr. Ravnihar je v svojem govoru naglašal, da je ta anketa pod pritiskom javnosti, ki ne trpi odlaganja za rešitev kolodvorskega vprašanja in je sedanje krpanje na kolodvoru povsem nezadostno. Za nujnost rešitve govore prometni oziri in rešitev problema je življenjskega pomena za Ljubljano. Ljubljana je ena izmed prestolnic države in zahtevamo, da se vpošteva prav tako, kakor so vpoštevana druga mesta.

Prof. ing. dr. Horvat je očitno zgodovino ljubljanskega kolodvora, ki je bil zgrajen točno pred 88 leti ter označil štiri možnosti, to je dvig proge ali poglobitev, ali cestne nadvoze ali cestne podvoze. Razen poglobitve bi bile vse možnosti neuporabne, dražje ali vsaj enako drage in pa predvsem neestetične. Razvoj mesta in železnice se mora izvajati složno in skupno.

Projektant ing. Dimnik je na podlagi številnih skic in načrtov pojasnjeval prednosti poglobitve. Vprašanje kolodvorskega posloja je le majhen del rešitve kolodvorskega vprašanja v Ljubljani. Važna pa so vprašanja ureditve tiraš in signalnih naprav, premetitve kurilnice, ranžiranja vlakov in pa ureditev ljubljanskih cestnih razmer. Ing. Dimnik je v glavnem navajal iste misli, kakor smo jih že ta teden pričeli v treh zaporednih člankih ter so našim čitateljem že znane.

Pomočnik železniškega direktorja ing. Kavčič je podal izjavo, v kateri naglašava v imenu železniškega direktorja ljubljanske, da je stališče direktorja povsem jasno in določeno po smernicah, ki jih narekujejo splošni in državni interesi. Rešitev tako velikega vprašanja in velike investicije so odvisne od mnogih komponent, od katerih sta zelo važni čas in denar. Pozdravlja današnjo anketo, za katero upa, da bo našla pot k pravi in zadovoljivi rešitvi stavljenih ji naloge.

Načelnik tehniškega oddelka ing. Skaberna je kot zastopnik g. bana izjavil, da je poznala tudi banska uprava nevzdržnost sedanih razmer v Ljubljani in da je treba to vprašanje dokončno rešiti. Kot načelnik tehniškega oddelka banske uprave se 100% izjavlja za poglobitev Dimnikov načrt ter je pooblaščen tudi od g. bana, da v njegovem imenu izjavi, da se bo g. ban enako toplo zavzel za ta načrt.

Predsednik Zbornice za TOI g. Jelačin govori nato o gospodarskih razmerah v Sloveniji ter naglašava potrebo krepkega nastopa in volje, da v Belgradu kaj dosežemo. V imenu predstavnikov gospodarstva izjavlja, da je tudi popolnoma za načrt ing. Dimnika ter objubi, da bo Zbornica storila vse, da se uresniči tak načrt.

Zvečer so se udeleženci kongresa sestali na prijateljskem večeru v hotelu Bellevue.

Resolucije

I. Kongres Slavica Catholicae smatra, da je v sedanjosti za duhovno skupnost Slovanov najnevarnejši sovražnik dialektični materializem, kakor je uresničen v SSSR in zato ugotavlja: Najboljša obramba Slovanov proti boljševiško-materialističnemu nazoru je uveljavljanje krščanstva in njegovega principa naravnega zakona, iz katerega sam po sebi vre duševno in moralno zdravje človeka po rodbina, narod in država, kar je podlaga zdravi človeški družbi, živeči na osnovi socialne pravičnosti.

Kongres kar najbolj odločno protestira proti hudemu verskemu preganjanju narodov, ki žive pod vladjo sovjetov, posebno Belorusov in Ukrajincev.

II. 1. Načelno se priznava potreba po stalnem sekretariatu SC. Oni narod, ki bo imel prihodnji kongres, naj prouči to misel in prva bodoča delovna konferenca se pooblašča, da ta sklep izvrši.

2. Slavia Catholica naj se organizira po stanovskem načelu, in sicer: akademiki po študijskih strokah, starešine po stanovih. To v interesu poglobitve delovanja.

3. Da bi se doseglo čim globlje sodelovanje med slovenskimi narodi, priporoča kongres:

a) učenje slovenskih jezikov, da ne bi rabili za medsebojno obhajevanje neslovenskih.

b) prirejanje skupnih zborovanj, predavanj, romanj na slovanstvo božje poti, skupnih izletov in poletniških taborov ter kurzov.

c) izmenjavanje publikacij med slovenskimi narodi in ustanavljanje slovenskih knjižnic na sedežih SC.

d) propaganda slovanstva mišl po časopisih s stalnimi tiskovnimi referenti.

e) vzajemno praznovanje kulturnih in narodnih jubilejev.

Bodoče stalno glavno tajništvo naj oskrbi organizacijo tega dela z ustanovitvijo odgovarjajočih strokovnih sekcij.

4. Slovenski katoliki naj se zavedajo svoje dolžnosti do izseljencev in posrbe, da se dvigne njih socialni in moralni položaj, ker bodo le tako postali dovolj odporni do socialno in versko razkrajajočih ideologij. Katoliki naj ne pozabijo, da so izseljenci po svetu raztresene predstraže narodov in če so te demoralizirane in odpadejo, je s tem ogrožen narod sam. Kongres smatra za idealno, če bi se izseljevanje sploh omejilo. Kolikor pa obstaja, mu je poleg socialne pomoči posrbe pri prvi vrsti narodnih kol in dušnega pastirstva, ker sta vera in jezik najbolj zanesljiva obramba narodne in moralne zavesti.

5. Kongres predlaga, da se v posameznih središčih organizirajo klubi članov SC, ki so uživali ugodnost študijskih izmenjav.

6. Ukrajinska skupina naj v smislu dogovorjenega turnusa organizira bodoči kongres. Ako bi tega ne zmogla, pripade po dogovorjenem redu ta naloga slovaški skupini.

Mežiška dolina vas kliče!

Ker se radi slabega vremena kmečki tabor v Kotljah ni mogel zadnje nedelje vršiti, bo z enakim sporedom v nedeljo, dne 25. julija, in ne 1. avgusta, kakor je bilo prvotno objavljeno. Zato vas odbor vladno vabi k prireditvi. Posebno zanimiva bo igra »Koroške kmečke šege«, katere pisatelj je Kuharjev Anže, kmečki sin. Igro režira g. Gošić z belgrajskega gledališča, ki je na letovišču v Rimskih toplicah. Igrale so sami člani kmečkih družin. Prireditve bo ob vsakem vremenu.

Prosvetni tabor v Mengšu v nedeljo, 25. julija

Z veseljem in navdušenjem se pripravlja starodavni trg Mengše, da v nedeljo dostojno sprejme odlične goste in velike množice ljudstva, ki se udeležijo tabora.

Spored: Sobota: Zvečer ob pol 9 koncert in akademija.

Nedelja: Ob pol 9 zbiranje v Malem Mengšu, nato spoved pred Društveni dom, kjer bo ob 10 sv. maša. — Po maši tabor, na katerem govorita gg. Fr. Krenžar in Ivo Peršuh.

Popoldne ob pol 3: Litanijske v cerkvi, nato telovadni nastop, srečevali in prosta zabava.

Odhod vlaka iz Ljubljane ob 8.05. Izstopite na postaji Jarše-Mengeš ob 8.39, nato 20 minut do trga Mengeš. — Vsi vabljeni.

Zlatomašnik

Andrej Česenj

Ob vznožju razvalin mehovskega gradu, katerega gospodarji so sloveli že v 12. stoletju, 465 m nad morjem leži pod Gorjanci nad Novim mestom župnija Podgrad, ki bo obhajala prihodnjo nedeljo 25. julija zlati mašniški jubilej svojega župnika gosp. Andreja Česenja.

Jubilant je bil rojen v Šmartnem pod Smarogoro 22. novembra 1864 ter bil po končanih gimnazijskih in bogoslovskih študijah posvečen v mašnika 10. julija 1887, na kar je bil prihodnje leto poslan za kaplana v Radeče pri Zidanem mostu. Od tu je bil premeščen za kaplana v Zagorje ob Savi, potem pa v Moravče. Kaplanska leta so mu torej potekala v razsežnih in težavnih župnijah, zato je umevno, da se moravški kaplan ni ustrašil podgorjanske župnije Podgrad, na katero je bil umeščen 30. julija 1894 ter jo nastopil naslednji dan. Slovesno so ga sprejeli župljani, katere je časno vodil stopiški župnik in pozneji novomeški kanonik f. Jakob Porenta, v nedeljo 5. avgusta pa je novega dušnega pastirja podgorjskim vernikom predstavil njegov sorodnik stopiški župnik Janez Babnik.

Gosp. Česenj vodi torej župnijo Podgrad nekaj dni manj kakor 43 let! V Podgradu ni gladkih polov, ni trgov in drevoredov, to je prava planinska vas. Se v cerkev se gre iz župnišča po stopnicah! V Novo mesto je nad 10 km, najbližja sosedna sta župniji Stopiče in Suhor, ki pa je še onkraj Gorjancev, kolodvor in brzojavna postaja sta v Novem mestu, pošta je sedaj v Stopičah, pa je bila še do nedavnega v Novem mestu, pa vendar je vztrajal gospod v delu in skrbel za svojo čredo, njen vsestranski gospodarski in duhovni napredek, lepoto hiše božje, ostal pa je pri tem izredno svež in čvrst! Pozidal je veliko kapelo posvečeno D. M. pomočnici kristjanov na poti v Vinjo vas. Za katero je napravil načrte f. prof. Gasper Porenta, kamenje pa so spuščali na stavišče z mehovske razvaline. Za njegovega pastirovanja je zrastle v Podgradu lepa in prostorna nova šola.

Slovesna sv. maša gosp. zlatomašnika z zahvalno pesnijo bo v nedeljo ob 10. Pridigal bo prošt novomeški gosp. K. Cerin. — Gosp. zlatomašniku: še mnogo let, od zlate do biserne maše in čez!

Tatinsko gnezdo

Bloke, 21. julija.

Ze pred par meseci smo opozorili na neverjetne tatvine izvršene v velikem slogu. Takrat je šlo za vole in konje. Zdeto se je, da bo stvar potlačena in da bodo prišli bolj mirni časi na Bloke. Pa smo se brdiko prevarali. Zadnje dni je tukajšnja žandarmerija odkrila pravečto gnezdo drznih umozivcev, ki so kradli kot srake vse, kar jim je padlo v roke, zlasti pa kolesa. Neki 14-letni fantič se je posebno odlikoval v drznih tatvinah koles. Jemal jih je celo iz natovorjenih avtov, se odpeljal na njih, jih »dole spraviti po hišah raznih vasi, odtod pa jih je peljal v Ravnik, kjer so kolesa preplesovali, razne njihove dele premeňavali in uradne številke koles pretaknili, da bi jih njihovi pravi lastniki ne mogli prepoznati. Tako »popravljen« kolesa so začeli ponujati v nakup. Vodo so, kakor se vidi, prav lepo napeljali na svoj mlin. Toda račun je bil narejen brez krčmarja. Ker je baje zmanjkalo celo verig pri nekem naloženem vozu, in ker voznik ni mogel zato voza naprej peljati, so ljudje postali pozorni in tudi žandarmerija. Sled je peljala v Ravnik. Tu so odkrili pod nekim škodnjem kolo in mnogo delov raznih koles, in tako se je štrna čezdalje bolj razmnoževala, dokler niso zagrabili za kone: prišli so do gnezda tatov, ki so bili dobro organizirani. Eni so kradli, drugi pa kolesa »popravljali«, a tretji prodajali.

Velik vihar v Prečni

Velik vihar s točo je divjal po Prečni pred sv. Elidem popoldne ob 4. Kar v trenutku se je nebo stemnilo in z velikansko silo je prihrumel dež s točo. Kozolci, založeni s snopjem, so se zrušili in polomili; snopje je bilo razmetano in žito se je osipalo. V Prečni je popolnoma zdrobilo farovski kozolec 9 štantov; V Dol. Straži je prevrnilo Koširjev kozolec. Toča je naredila zlasti po Novi gori ogromno škodo po vinogradih; grozdje je razbito in odbito, listi razcefrani. Delo po vinogradih je bilo končano. Pričakovali smo zorenja grozda. Sedaj je pa toča vse »pozorila«. Brdiko je to.

Zidanem mostu, za kar se je Slovenija poprej trudila tri mesece.

Sprejeta je bila nato resolucija, ki opisuje težke razmere v Ljubljani in ki ugotavlja:

Udeleženci ankete soglašajo v sklepkih:

1. Železniška uprava naj nujno prešludira ter izdela poglobitveni načrt ter proračun z uvaževanjem potreb države, banovine in mesta.

2. Železniška uprava naj takoj usmeri vsa dela, ki se izvajajo na ljubljanskem kolodvoru v obsegu že odobrenega kredita tako, da ne bodo v nasprotju s poglobitvenim projektom. Po nujno potrebni preureditvi kolodvorskega posloja naj predvsem premeti kurilnice in ranžiranje iz mestnega osrčja v smeri proti Zalogu in nato naj uredi medtira perone, dostopne z mostički. Postopoma, po določenem programu naj končno železniška uprava izvede vso modernizacijo kolodvora po poglobitvenem načrtu.

